& antiquitate in ſacrificio Miſſæ. Et primo ſciendum eſt, calicis vocem a materia, ex qua olim vaſa conficiebantur, deductum eſſe, exiſtimaſſe D. Iſidorum *lib.* 20. *orig. c.* 5. ibi: „ Calices, & calathi, & cratera poculorum genera antea ex „ ligno facta, inde & vocata: Græci enim omne lignum Ka- „ lon dicebant. „ At Varro hoc poculi genus ita dictum vult, quod veteres eo aquam calidam biberent. Aliter ex Feſto etymon hujus vocis illuſtrat Sauſay *in Panopl. ſacerd. lib.* 7. *c.* 1. Utcumque ſit, conſtat in ſacris, & profanis litteris accipi pro poculo majori, majorique vaſe, *Geneſis c.* 40. *verſ.* 11. & *lib.* 3. *Regum, capite* 7. apud Ciceronem *lib.* 2. *Tuſc. capite ult.* ibi: *Quid hic calix mulſi?* Plautus *ſcena* 3. *act.* 4. ibi: *Ollas, caliceſque omnes confregit, niſi quæ modiales erant.* Aliqui tamen calices parvi erant, unde caliculi nomen inolevit, quo & uſus eſt Cato *de re ruſtica c.* 108. ibi: *Vinum ſi voles experiri, duraturum ſit, necne, polentam grandem, dimidium acetabuli in caliculum noſtrum indito.* Frequentius in ſacra pagina ponitur calix pro ipſo potu, ut apud Iſaiam *c.* 51. *verſ.* 17. „ Bi- „ biſti de manu Domini calicem iræ ejus: uſque ad fundum „ calicis ſoporis bibiſti, potaſti uſque ad fæces. *Et* cap. 25. „ Jeremiæ: Accepi calicem de manu Domini, & propinavi „ cunctis genibus, ad quas miſit me Dominus. *Et* cap. 10. „ Matthæi, verſ. 42. *ibi*: Calicem aquæ frigidæ. *Et* Lucæ *c.* „ 22. verſ. 20. Hic calix novum teſtamentum eſt. „ Ubi aperta metonymia eſt, qua continens ponitur pro contento; nec enim vas ipſum novum teſtamentum erat, ſed poculum ipſum; imo potius in calice contentus ſanguis, licet Domini, novum erat Teſtamentum. Unde apud Matthæum legimus *c.* 26. Chriſtum accepto calice, gratiiſque actis dixiſſe: Hic eſt ſanguis meus novi Teſtamenti. In Chriſtianorum tamen ſacris obvia eſt calicis merito apud primos Eccleſiæ PP. ut in Liturgiis ſancti Jacobi, & S. Marci: D. Paulum 1. *ad Corinth. c.* 10. D. Clem. *lib.* 8. *c.* 15. & *epiſt.* 2. *ad Jacobum*: quorum, & aliorum SS. PP. verba refert Vicecom. *volum.* 4. *de ritibus Miſſæ, lib.* 6. *c.* 8.

6 Hucuſque de nomine, & antiquitate calicis: nunc ad ejus materiam accedamus. Et primis Eccleſiæ ſæculis calices, & fictiles, & ligneos fuiſſe, auctoritatibus, & rationibus probatur: nam Eccleſia illis primis ſæculis adeo paupertate premebatur, ut pretioſis calicibus comparandis illis facultates non ſuppeterent, & cavendum erat a Gentilium invidia, ob quam non licebat nova & ſumptuoſa ſacrificii vaſa conflare, ne eorum fama ad illos perveniret. Non tamen recte his rationibus aliam adjungit Vicecomes *d. lib.* 6. *cap.* 9. quia videlicet Chriſtus Dominus vinum conſecravit, dum Euchariſtiam inſtituit, in calice ligneo; nam potius fuiſſe ex pretioſo lapide, agatha, videlicet, probat Sauſay *lib.* 8. *Panopl. ſacerd.* vel chalcedonio, quem in majori Eccleſia Valentinæ civitatis, vulgo *Valencia del Zid*, aſſervari tradunt Scolanus *decad.* 1. *hiſtor. ipſius urbis*, Didacus Guzman. *part.* 1. *de excel. ſacrif. legis Evangel. capite* 11. Salmeron *tom.* 9. *in Evang. tr.* 10. *pag.* 77. Barradas *tom.* 4. *in Evangel. lib.* 2. *c.* 11. Fagundez *in* 1. *præcep. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 11. *n.* 13. Herrera *lib.* 1. *de ceremon. Miſſæ, c.* 26. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib.* 5. *capite ult.* Sauſay *ubi ſupra*, alii plures relati a P. Henao *tom.* 2. *de ſacrific. Miſſæ, diſput.* 26. *ſect.* 1. *n.* 7. Auctoritatibus etiam idem firmatur Concilii Tribur. relati *in c. vaſa, de conſecr. diſt.* 1. & Radulfi Tungrenſis *de canonic. obſerv. propoſ.* 23. ibi: „ Ab „ initio ſiquidem, cum adhuc eſſet novella Eccleſia, Apoſtoli „ cum ſanctificatione crucis, & oratione Dominica, prout in „ quibuſdam ſcripturis veteribus reperitur, & quotidianis ve- „ ſtibus, & ligneis calicibus celebrabant. *In vita S. Benedicti* „ *Ambianenſis legitur*: Vaſa ad ſacrificandum corpus nolebat „ eſſe argentea, ſiquidem primum fuerunt lignea, deinde vi- „ trea, ſic tandem conſcendit ad ſtannea. „ Probant Baronius *anno* 216. Coriolanus *in breviario, anno* 203. & 813. Sed abrogatus fuit uſus ille calicis lignei, ſive propter Sacramenti dignitatem, ſive propter ligneæ materiæ raritatem, qua ſanguis imbibi poterat; & cœperunt uſuvenire calices vitrei, ut conſtat ex Tertull. *de pudicitia, cap.* 7. ubi ait: *At ego paſtoris ejus picturam haurio, quæ non poteſt frangi*: Quo loco alludit Septimius ad veterem morem, quo paſtor ovem humeris geſtans in calicibus pingebatur, ut ibi obſervavit Ambianas *obſerv.* 1. ex D. Hieron. *epiſtol.* 4. *ad Ruſticum*, ubi de B. Exuperio Epiſcopo Toloſano agens ait: *Nihil illo durius, qui corpus Domini caniſtro vimineo, calicem portat in vitro*: Plura Baronius *anno* 216. *n.* 13. Novarinus *in Agno Euchariſt. c.* 95. Vitreum quoque calicem adhibebant S. Donatus, ac etiam S. Vinocus, ut in utriuſque actis legimus, Epiphanius *hæreſi* 34. & hoc inſtituiſſe Zephirinum, Damaſus, & Platina in ejus vita tradunt, & refertur *in d. can.* 18. *Concilii Tribur.* ibi: *Zephirinus XVI. Romanus Epiſcopus patenis vitreis Miſſas celebrari conſtituit.* Et probarunt Severinus Binius *in notis ad ipſius vitam*, Coriolanus *d. anno* 203. Baronius *in Martyr. die* 7. *Auguſti*: licet contrarium teneat Sauſay *in Panopl. ſacerd. d. c.* 4. *art.* 1. & 2. eo levi fundamento motus, videlicet quod ſi Zephirinus id ſtatuiſſet, PP. Concilii Provincialis *in cap. ut calix de conſecr. diſt.* 1. non ſtatuiſſent contra Apoſtolicam legem, ne in calicibus vitreis Miſſæ ſacrificium celebraretur, ſed in argenteis; nam cum jam antea id conſtituiſſet Urbanus, ut refertur *in dict. canon.* 18. *Concil. Tribur.* potuerunt PP. Synodi Rhemenſis juxta Urbani conſtitutionem ſtatuere, ne in calice vitreo Miſſæ ſacrificium celebraretur. Omiſſis ergo calicibus vitreis, & ligneis, cœperunt uſuvenire argentei, & aurei, ut conſtat ex Prudentio in hymno Div. Laurentii, ibi:

Argenteis ſcyphis ferunt
Fumare ſacrum ſanguinem,
Auroque nocturnis ſacris
Aſtare fixos cereos.

Itaque Damaſus *in Pontific. de Sylveſtro*, Conſtantini Liberalitatem commendans refert, quod Baſilicæ B. Petri donavit calices aureos tres, cum gemmis praſinis 45. penſantes ſingulos libras 12. metretas argenteas duas, penſantes libras ducentas: calices argenteos 20. penſantes ſingulos libras 10. Nec ita multo poſt Tertullianum, hoc eſt tempore Sancti Cypriani, qui ſancto Laurentio æqualis fuit, ſacra vaſa argentea fuiſſe refert Div. Ambroſius *lib.* 2. *offic. cap.* 18. Vaſorum item aurei, & argentei mentio extat *in can.* 63. *Concilii Niceni*, tranſlato ex Arabicis: & apud Optatum *lib.* 1. *Auguſt. epiſt.* 165. Et Hormiſda Pontifex *epiſt.* 73. ait: „ Suſcepimus calicem aureum, & gemmatum, patenam argenteam, & alium calicem argenteum. *Et Gregorius Turon.* lib. 3. hiſtor. Franc. „ cap. 10. *ait*: Chilbertus Rex inter reliquos theſauros mi- „ niſteria Eccleſiarum pretioſiſſima detulit; nam 60. calices, „ 15. patenas, 20. Evangeliorum capſas detulit, omnia ex „ auro puro, & gemmis pretioſis ornata. „ Illuſtrant Baronius *in martyrol. die* 7. *Auguſti, fol.* 332. Ambianas *ad Tertull. de pudicitia, c.* 6. *obſerv.* 1. Severinus Binius *in notis ad Zephirinum*, Caſſanate *ad Lactantium lib.* 2. *c.* 4. Monchiac. *de ſacrif. Miſſ. lib.* 3. *c.* 6. Vicecomes *dict. lib.* 6. *c.* 10. *per totum*. Unde prohibiti fuerunt calices ex alia materia. Leo IV. in epiſtola per provincias miſſa presbyteris legenda, ibi: *Nullus in ligneo, plumbeo, aut vitreo calice audeat Miſſam agere.* Innocent. IV. anno 1254. apud Bzovium inquit: *Unuſquiſque ſacerdos in aureo, vel argenteo ſolum, aut ſaltem ſtanneo calice ſacrificet.* Sanctus Iſidorus *in epiſtol. ad Redemptum*. Conc. Covancenſe anni 150. *titul.* 2. ſtatuit: *Ut ſacerdotes non ſacrificent cum calice ligneo, vel fictili.* Londinenſe anni 1175. ſimiliter decernit, ut non niſi in calice aureo, vel argenteo conſecretur, prohibetque ne aliquis Epiſcopus ſtanneum calicem amodo benedicat. Ut in capitulis Hincmari, relatis *tom.* 21. *Concil. Regiæ edit. pag.* 512. jubentur presbyteri inquirere quo ex metallo ſit calix, & patena; aut qua diligentia cuſtodiantur. Et Petrus Damianus *ep.* 26. conqueritur, quod nonnulli circa ſacri altaris utenſilia tantæ negligentiæ ſunt, & tam ſegnis incuriæ, ut ſtanneos, vel etiam ſupparis cujuſcumque metalli calices longo ſitu ſcabredinis inhorreſcere patienter aſpiciant. An vero hodie calices ſtannei, vel ex ære, vulgo *bronze*, ex cupro, Hiſpane, *cobre*, oricalcho, Hiſpane *laton*, *o azophar*, poſſont ad ſacrificium Miſſæ adhiberi, diſputant Lugo *de Euchariſt. diſput.* 20. *ſect.* 4. Martinez a Prado *quæſt.* 83. *dub.* 18. §. 4. P. Henao *to.* 2. *de ſacrific. Miſſæ, diſp.* 26. *ſect.* 1. Chriſt. Lup. *ad can.* 2. *Concil. Epheſ.* Amplius ultra congruum metallum deſideratur in calice conſecratio Epiſcopi cum chriſmatis unctione, ut ſupponitur *in cap. ſacratas* 25. *cap. non liceat* 31. 23. *diſt. cap. in ſancta* 41. *de conſecrat. diſt.* 2. *cap. unic. in fine, de ſacra unct.* Apud D. Hieronymum *in epiſt. ad Theophilum Alexand. Epiſcop.* ibi, „ In opere tuo utilitatem ſpectavimus Eccleſiarum, ut diſcant qui ignorant, eruditis te- „ ſtimoniis ſcripturarum, qua debeant veneratione ſancta ſu- „ ſcipere, & altari Chriſti miniſterio deſervire, ſancta vela- „ mina, & cetera, quæ ad cultum pertinent Dominicæ paſ- „ ſionis, non quaſi inania, & ſenſu carentia, ſanctimoniam „ non habere. „ Late probant Azor, Fagundez, & alii relati a Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 3. *c.* 2. *n.* 8. Suarez, Lugo, & Tamburinus apud Henaum *dict. diſput.* 26. *ſect.* 4. *num.* 63. qui reſolvit, clericum calice non conſecrato utentem in ſacrificio Miſſæ, ab officio, & beneficio eſſe ſuſpendendum; unde recte in præſenti Honorius III. decrevit, presbyterum Brixienſem, qui tot exceſſus circa ſacrificium Miſſæ admiſit, deponendum eſſe ab officio, & beneficio.

c *Igne*.) Lampadum, cereorum, ſeu luminarium uſum, non ſimpliciter ad tenebras pellendas, ſed ad celebritatem, ad lætitiam, ad religionem, tam Judæos, quam Gentiles communem habuiſſe, late probant Helias Schedius *de Diis German. cap.* 28. *per totum*. Simon Majolus *dier. canicul. verbo Ignis, fol.* 281. Stuchius *de ſacrif. Gentil. fol.* 102. P. Pinto *in Cantica, lib.* 1. *cap.* 2. *verſ.* 11. *fol.* 161. Cochier *in face hiſtor. cent.* 2. *cap.* 1. 18. & 58. Salazar *hiſtor. Gadit. lib.* 3. *cap.* 9. Ambian. *ad Tertull. de idololatr. cap.* 25. *obſerv.* 2. Serlogus *tom.* 2. *in Cantica, veſtig.* 13. *ſect. unic.* Avendanno *de metu, lib.* 2. *cap.* 38. Caſſanate *in notis ad Lactantium, lib.* 6. *inſt. c.* 2. & ſupponitur *in can.* 70. *Apoſt.* dum ita cavetur, „ Si quis Chriſtianus oleum ad ſacra Gentilium, aut ſynagogam Judæo- „ rum in feſtis eorum detulerit, aut lucernas incenderit, a „ communione excludatur. „ A quibus non mirum, ſi in Eccleſiam Catholicam facile uſus luminarium dimanarit, & in ſacrificiis, & divinis officiis lucernæ jam ab Eccleſiæ cunabulis adhibeantur, inſtituto ordine acolythorum ad luminaria accendenda; juxta Conc. Carthag. 4. *can.* 6. relatum *in c. acolythus*, 13. *diſt.* ibi: *Ut ſciat ſe ad accendenda luminaria mancipari.* Eumdem uſum luminarium in Eccleſia jam a primis ejus ſæculis probant Damaſus Papa *in vita Silveſtri*, Cyrillus Hieroſolymi. *orat. in occurſu Domini*, ibi: „ Læti hodie lampades ornemus, tanquam filii lucis; ceras veræ lucis „ Chriſto offeramus, quoniam lumen ad revelationem gentium „ apparuit; ideo lumina ex homine ſupra nivem reſplendea- „ mus. *Nazianz.* orat. 40. *Gregor. Magnus* lib. 12. epiſt. 9. „ Utile judicamus eamdem maſſam, quæ ad aquas ſalvias „ nuncupatur, cum omnibus fundis ſuis deputare luminari- „ bus Eccleſiæ S. Pauli. *Greg. Turon.* lib. 5. hiſt. Franc. c. 11. „ 7

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

„ *de Baptiſmo quorumdam Judæorum agens ait*: Flagrabant ce- „ rei, lampades refulgebant, albicabat tota civitas de grege „ candidato. *Idem* lib. 8. cap. 10. *de tranſlatione cadaveris Clodovei, ibi*: Convocato igitur Epiſcopo civitatis cum clero „ & populo, ac cereorum innumerabilium ornatu, ad ba- „ ſilicam S. Vincentii detulit tumulandum. *Metaphraſtes* die 14. „ Octobris, *ibi*: Præterea autem univerſus Clerus, & omnes „ Magiſtratus linguis hymnos canentes, & quas manibus ge- „ ſtabant, lampadibus ea illuſtrantes; quæ tamen magis miraculis reſplendebant, quam lampadibus. „ Venantius Fortun. *lib.* 1. *carm.* 1. Paulinus *natali* 3. & 7. quorum, & aliorum verba refert Serlogus *dict. veſtig.* 11. *ſect. unic.* Faciunt etiam plura, quæ de luminaribus, & lampadum uſu in Eccleſia recepto, contra Vigilantium, & alios hæreticos congeſſerunt Carrerius *tom.* 2. *Digeſt. fidei, fol.* 609. Bovius *tom.* 1. *Romæ ſubterr. lib.* 1. *c.* 18. Zerda *in adverſ. cap.* 92. Creſolius *lib.* 3. *myſtag. cap.* 21. Bulengerus *lib.* 2. *opuſcul. cap.* 11. Becanus *in analog. cap.* 13. Creſpetius *in ſumma, verbo Cereus, luminaria, & ignis*. Beyerlinch *tom.* 6. *verbo Sacrificium*, & nos *in c.* 35. *Concilii Illib. c.* 2. *de offic. cuſtod.* Sed licet in divinis officiis in Eccleſia celebrandis ſemper lumen adhibitum eſſe legamus, hoc tamen in Miſſæ ſacrificio ſemper præcedere, & adhiberi debere, conſtat ex Concilio Tarracon. relato a Cironio in præſenti, his verbis: „ Sacerdotes ſanctum Miſſæ ſacrificium „ ſine duabus candelis cereis accenſis, & in utraque parte „ altaris poſitis, non peragant. *Concilio Friſingenſi celebrato anno* 1440. titulo de celebrat. Miſſar. *ibi*: Ut nullus divina „ Miſſarum ſolemnia ſine luminibus celebrare præſumeret. „ Et Tertulliano *in Apolog. c.* 19. ibi: *Poſt aquam manualem, & lumina*. Quem locum de lumine in Miſſa omnes Interpretes exponunt. Accedunt Micrologus *de Eccleſiaſt. obſerv. cap.* 11. dum ait: „ Juxta Romanum ordinem nunquam Miſſas abſque divino lumine celebramus, non utique ad depellendas „ tenebras, cum ſit clara dies; ſed potius in typum illius „ luminis, cujus Sacramenta ibi conficimus, ſine quo in meridie palpabimus, ut in nocte: „ Honorius Auguſtodun. *in gemma animæ*, ibi: *Lumen Spiritum Sanctum ſignificat*. Ideo cum lumine Miſſa celebratur, quia hoc Sacramentum per Spiritum ſanctum conſecratur, & digne hoc percipientes a Spiritu ſancto illuminantur: lumen enim lætitiam ſignificat. Quare in rubricis generalibus Miſſalis, §. 20. legitur: Super altare collocetur crux in medio, & candelabra ſaltem duo cum candelis accenſis hinc & inde in utroque ejus latere. Late probant uſum, & neceſſitatem luminis in ſacrificio Miſſæ Vicecomes *volum.* 4. *de ritibus Miſſæ, lib.* 2. *cap.* 24. Anton. Monchiacenus 3. *part. de ſacrificio Miſſæ, cap.* 10. Scortia *eod. tract. lib.* 2. *cap.* 14. Hieronymus Garcia *in ſumma, tract.* 3. *difficult.* 8. *dub.* 3. Prado *de Euchariſt. quæſt.* 83. *dub.* 19. §. 4. P. Henao *to.* 2. *de ſacrif. Miſſæ, diſput.* 25. *ſect.* 6. qui diſputant, an in lumine olei, ex adipe balenæ, ex tædis, reſina, aut pice, vel ex ſebo, Miſſæ ſacrificium poſſit celebrari.

Textum hunc expoſui *in cap.* 2. *de confeſſis*.

TITULUS XLII.

De Baptiſmo, & ejus effectu.

CAPUT PRIMUM.

a Alexander III.

SI quis puerum ter in aqua *b* immerſerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Amen. Et non dixerit: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, non eſt puer baptizatus.

NOTÆ.

1 a *Alexander III.*) Ita etiam legitur in ſecunda collectione, *ſub hoc tit. cap.* 1. nullibi tamen exprimitur cui reſcribat Pontifex; recte tamen Illuſtriſſimus Manrique *tom.* 3. *annal. anno* 1176. *cap.* 6. exiſtimavit reſcribere Alexandrum Pontio Epiſcopo Claromont. qui ex Abbate Clarevallenſi aſſumptus fuit ad eam Eccleſiam. Ut autem hoc facilius ſuadeatur, & præſentis Decretalis occaſio agnoſcatur, ſciendum eſt, morem illum in Gallia invaluiſſe, ut cum in caſu neceſſitatis aliquis laicus Baptiſmum miniſtrabat, illa priora verba, *Ego te baptizo*, non proferret, forſan modeſtiæ cauſa, ea miniſtris ordinariis, & ſacris reſervans: & ita tantum infantes mergebant in aquam ea verba proferentes: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. Quare cum quidam laicus filium ita baptizaſſet, ex ea muliere ſuſceptum, cum qua contracturus erat matrimonium, dubitavit, an impedimentum cognationis ſpiritualis matrimonium impediens inde contraxiſſet? Conſuluit proprium Epiſcopum, Pontium videlicet Claromont. qui duos egregios, & perdoctos viros tunc in Gallia florentes, Mauricium videlicet Pariſienſem Epiſcopum, & Stephanum tunc Abbatem S. Eburtii, mox ſanctæ Genovefæ, demum Epiſcopum Tornacenſem conſuluit ſequentibus litteris, quæ reperiuntur inter epiſtolas Stephani Tornacen. cum epiſtolis Joannis Sariſbar. in hæc verba: „ Reverendis in Chriſto Dominis, & Patribus ſuis; Mauricio, Dei gratia Pariſienſi Epiſcopo; & Stephano, ſancti Eburtii Abbati: Pontius eadem gratia Claromontenſis Epiſcopus, ſalutem, & totius dilectionis obſequium. Vobis duobus ſpecialiter fidem noſtram ducimus referendam, quos ſpiritualis commendat affectus dilectionis, quem erga vos habemus: & ſpecialis intelligentia Scripturarum fructuoſos reddit, & commendabiles apud omnes. Homo iſte præſentium lator, quamdam olim feminam amabat, quam quidem deſponſaverat, ſicut ipſe dicit: ſed prius, quam eam acciperet uxorem, fœcundavit eam. Cum igitur puer natus eſſet, nec poſſet ſtatim ſacerdos ad baptizandum eum congrue reperiri, pater ejus immerſit eum aqua, dicens: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Et hæc eſt peſſima conſuetudo in terra noſtra, ut in talis neceſſitatis articulo dicant: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; nec totam exprimant verborum formam, quæ debet exprimi in Baptiſmo: quod undaizare vocant. Quærimus ergo, utrum iſte Baptiſmus ſit, vel utrum puer poſtea debeat baptizari. Utrum etiam homo iſte mulierem illam accipere valeat uxorem, quoniam boni ſatis eſſe teſtimonii perhibetur: & rogamus dignationem veſtram, ut per litteras veſtras de his omnibus certificetis nos. Valete. „ His litteris acceptis Mauricius ſenex breviter quidem, ſed ſolide reſpondit; neque ad utrumque dubium, ſed ad primum: quippe ſtatuta Baptiſmi nullitate, noverat nullum reſultare impedimentum: litteræ autem ejus, quæ immediate ſequuntur, ita habent: „ Reverendiſſimo Patri, & Domino Pontio, venerabili Claromontenſi Epiſcopo: Mauricius Pariſienſis Eccleſiæ humilis Miniſter, ſalutem, & obſequii plenitudinem. Super quo Celſitudo veſtra noſtram conſuluit parvitatem, breviter reſpondemus: Quia in quem modum forma Baptiſmi tradi, vel recipi debeat, Scripturarum divinarum auctoritate, & Sanctorum patrum teſtimonio traditum habemus in hunc modum, ſcilicet: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti: & tanta eſt verborum vivacitas, ut nihil immutari, nihil innovari oporteat: niſi vere tota hæc verba ſimul a quocumque, & quacumque lingua proferantur, Baptiſmum eſſe non credimus. Quia ergo, ſicut litterarum veſtrarum teſtimonio cognovimus, præſentium lator in ſubmerſione filii ſui, Ego te baptizo, ſiluit; & tantum, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti protulit, Baptiſmus non fuit, & ideo puer ille baptizandus eſt, quia Baptiſmum numquam ſuſcepit. Itaque de reliquo nulla ſupereſt queſtio. Vale. „ Ita Mauricius. Longiori epiſtola Stephanus reſpondit, contrariam partem adſtruens, opinionis captandæ, ſi cum Mauricio inciperet contendere; an veritatis ſtatuendæ cauſa, dubium: certe in re nondum adhuc definita adeo ſubtiliter, ut Pontius perpenſis ejus rationibus, auctoritatibuſque, Alexandrum cenſuit conſulendum. Porro ejus reſponſum in epiſtola, quæ eſt ordine quinta, ad utramque quæſtionem (namque valor Baptiſmi præſuppoſitus ſecundæ locum dabat) hæc habet verba: „ Sanctiſſimo Patri, & Domino Pontio Claromontenſi Epiſcopo, frater Stephanus de ſancto Eburtio, ſalutem, & cum omni devotione reverentiam. Premit, fateor, imperitiam meam, & quærentis auctoritas, & novitas quæſtionis. Accedit moles verecundiæ meæ, Pater, quod in tanta conſultatione veſtra Domino Pariſienſi me jungitis, camelo culicem, cedro carduum, Hylam Herculi comparantes. Scriba doctus in regno cœlorum proferre de theſauro ſuo nova, & vetera, quæſtionibus veſtris in profunditate ſenſus, & ſublimitate ſcientiæ reſpondit, & cœleſte oraculum ſuum facili vobis abſolvit epiſtola. Felix lingua! Divinam ejus reſponſionem, ut Thebais Æneida, longe ſequor, & veſtigia ſemper adoro. Moverer in contrarium, ſi abſque ſacris ejus apicibus mihi quæſtio moveretur. „ Hactenus Stephanus humiliter de ſe ipſo: at de queſtione in contrariam partem deciſa, ſeu decidenda, ut ipſi videbatur, ita ſubjungit: „ Qui Sacramentum inſtituit Baptiſmi, formam tradidit baptizandi. Ite, inquit, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Qui poteſtatem baptizandi ſibi retinuit in hac forma, myſterium aliis conceſſit. Nemo dixerit, quia quod dicitur: Ite, docete omnes gentes, vel Sacramenti obtineat ſubſtantiam, vel exprimat formam. Teneamus quod ſequitur; Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Nondum ibi legi: Baptizantes eos, & dicentes: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti.

cti. Si baptizare, intingere, & Baptiſmus intinctio eſt, quid aliud ſunt baptizantes, niſi intingentes? Intingens ergo cum intentione baptizandi, ſi proferat quod Veritas jubet, ideſt: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; baptizaſſe videtur, & formam a Chriſto traditam complevиſſe. Etiam hæreticos, ſi hæc tremenda verba protulerint, Catholicam formam tenuiſſe dicemus: Novatiani (inquit Innocentius) tremendis nominibus Patris, & Filii, & Spiritus ſancti baptizant. Nec apud eos de unitate poteſtatis divinæ, hoc eſt, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti aliquando quæſtio mota eſt. Sed & P. Auguſtinus de Eccleſiaſticis regulis: Si qui, inquit, apud illos hæreticos baptizati ſint, qui in ſanctæ Trinitatis confeſſione baptizant, & veniunt ad Catholicam fidem, recipiantur quidem ut baptizati, ne ſanctæ Trinitatis invocatio, vel confeſſio annulletur. Si ab hæreticis baptizati in confeſſione Trinitatis ab Eccleſia recipiuntur, ne Trinitatis invocatio, vel confeſſio annulletur: quare non baptizatus dicetur qui a laico catholico dicente: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, tertio merſus eſt? Nam ſi hoc non admittitur, confeſſio, vel invocatio Trinitatis, quæ ſibi facta eſt, tanquam quæ nihil contulit, annullatur. Idem ad Oroſium: Idem baptiſma eſt, & hæreticorum, ſcilicet qui in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti baptizant; & Eccleſiæ Catholicæ. Et ideo eos Eccleſia non rebaptizat, qui in nomine Trinitatis baptizati ſunt. Et ipſa eſt profecto forma Sacramenti. Ecce quia formam Sacramenti hanc eſſe dicit, immergere ſcilicet, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, non additur: Ego te baptizo, vel immergo. Idem de unico Baptiſmo: Nequaquam dubitarem, eos habere Baptiſmum, qui ubicumque, vel a quibuſcumque illud Evangelicis verbis conſecratum, ſine ſimulatione, & cum aliqua fide accepiſſent. Vide, Pater, quia ſolis verbis, & Evangelicis conſecratur Baptiſmus. Nuſquam autem in toto Evangelio lego: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; ſed tantum: Baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Sed & Zacharias Papa Bonifacio Epiſcopo: In Synodo Anglorum decretum, & firmiſſime præceptum, & diligenter demonſtratum eſſe dignoſcitur, quod quicumque ſine invocatione Trinitatis merſus fuiſſet, Sacramentum regenerationis non haberet. Quod omnino verum eſt, quia ſi merſus in fonte baptiſmatis quis fuerit ſine invocatione Trinitatis, perfectus Chriſtianus non eſt, niſi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti fuerit merſus. Non ait: Niſi qui baptizat, dixerit: Baptizo te in nomine Patris. Plura poſſem colligere, Pater, quæ in hac parte me movent, & motæ quæſtionis ſolutionem promovent. Verum quia timeo & prolixitatis argui, & procacitatis notari, parco chartulæ, parco & famæ meæ. Opiniones profundo, non aſſertiones: paratus, ut dixi, ſummi, & catholici viri Domini Pariſienſis ſequi veſtigia, non tamen adactus in alicujus jurare verba. Clauſulam tamen, quæ a baptizantibus ſolet, & debet dici, ſcilicet: Ego te baptizo, ſumma reverentia deoſculor, ſummo ſtudio amplector. Eam mater Eccleſia ſic induxit, ut eſſet de ſolemnitate miniſterii, non de ſubſtantia Sacramenti. Nam ſi aliud dixerimus, abſque medio confitebimur damnatos; quos in neceſſitatis articulo novimus a laicis baptizatos. Hoc enim ſolum dicere ſolent, qui litteras ignorantes parvulos undaizant: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. In quibus verbis eamdem virtutem ineſſe, quam in latinis ſyllabis idem ſignificantibus, & credimus, & fatemur. Vehementer tamen arguendos, & pœnitentia afficiendos dixerim ſacerdotes, qui vel per negligentiam, vel per imperitiam aliquid omiſerint de verborum ſolemni dignitate. Qui præmiſſis rationibus fidem adhibuit, baptizatum taliter: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, non iterum baptizabit. Itaque qui ſic eum baptizavit, & ſpiritalis pueri pater, & matris, ejus compater effectus eſt. Unde etſi uxor ejus prius non erat, impediente compaternitate, judicio meo, cum ea non contrahet matrimonium, cum qua etſi prius contraxiſſet, ſecundum quod Deuſdedit Papa aſſerit, nullo modo ſeſe in conjugio cum ea reciperet. Nec obloquitur, quod Joannes Papa Anſelmo Epiſcopo ſcribit capitulo Ad limina B. Petri; ibi namque de conjunctis, hic agitur de modo conjungendis. Et certe multa impediunt matrimonium contrahendum, quæ non dirimunt contractum. Nam & idem Papa in eodem capitulo rationem ſubdit, quare conjuncti ob talem cauſam non ſeparentur. Quod fieri, inquit, nullatenus debet, dicente Scriptura, a Domino junctam eſſe viro uxorem, & quos Deus conjunxit, homo non ſeparet. Ubi plane loquitur de conjunctis, qui forte aliter diceret de conjungendis. Valeat Sanctitas veſtra.

His contrariis reſponſis; utroque gravi, altero auctoritate reſpondentis; altero, quod negari non poteſt, ſubtilitate, effectum eſt, ut Pontius neutri parti adhærens conſuluerit A-
2 lexandrum tertium, qui in præſenti textu reſpondit, hujuſmodi Baptiſmum nullum eſſe.

b *Ter in aqua immerſerit.*) Trina merſio cum invocatione Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, in principio Eccleſiæ celebris, & Sanctis PP. recepta fuit ad fidem ſanctæ, & individuæ Trinitatis, unitatem, & diſtinctionem ſtabiliendam, *c. ſi qui* 79. *c. de trina* 80. *de conſecr. diſt.* 4. Virgilius *epiſt.* 1. *c.* 2. ibi: „De renaſcentium trina merſione, de baptiſmo quoque ſolemniter adimplendo, ſimiliter quid Apoſtolica vel ſanxerit, vel obſervet auctoritas, in ſubjectis tua charitas evidenter agnoſcat. *Dionyſius Areopag.* Eccleſ. Hierarch. c. 2. *ibi*: Ille quidem a ſacerdotibus ſecum ferentibus aquam adducitur ad Pontificis manum; Pontifex autem ſuperne adſtans, cum rurſus per aquas ſub Pontificis manu ſacerdotes ejus, qui initiatur, inclamaverint nomen, ter illum Pontifex mergit, ac trina illius immerſione, & emerſione tres beatitudinis divinæ perſonas inclamans. *Athan.* q. 174. Quod infantem ter in aqua immergimus, & ter educimus, mortem & triduanam Chriſti reſurrectionem ſignificamus. *Synodus CS.* can. 7. Eunomianos, qui in unam demerſionem baptizantur, ad Eccleſiam venientes admittimus, ſed poſtea baptizamus. *Cyrillus Hieroſolim.* catech. *Baſilius Magnus* de Spiritu ſancto, c. 27. *Tertul.* de corona militis, c. 3. Denique ut a Baptiſmate aggrediar, adituri conteſtamur, nos renunciare diabolo, & pompæ ejus, & angelis ejus: dehinc ter mergitamur. *Et* adverſus Praxeam c. 16. Et poſt reſurrectionem ſpondens miſſurum ſe diſcipulis promiſſionem Patris, & noviſſime mandans, ut tingerent in Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, non in unum, nam nec ſemel, ſed ter ad ſingula nomina in perſonas ſingulas tingimur. *D. Auguſt.* hom. 91. de tempore: Quando in ſalutari lavacro tertio Chriſtiani merguntur, tunc Ægyptii, id eſt originalia peccata, vel actualia crimina, quaſi rubro mari ſepeliuntur. *Leo I.* epiſt. 4. c. 3. Sepulturam triduanam imitatur trina demerſio, & ab aquis elevatio reſurgenti. *Et* c. multi, de conſecr. diſt. 4. *Conc. Tolet.* 4. can. 5. *Gregorius Magnus* in lib. ſacram. de baptiſmo infantum, *ibi*: Deinde baptizat eum ſacerdos ſub trina merſione, tantum ſanctam Trinitatem invocans, ita dicendo: Ego te baptizo in nomine Patris, & mergat ſemel; & Filii, & mergat iterum; & Spiritus ſancti, & mergat tertio, „ & *lib.* 1. *epiſt.* 41. Alia refert Jodocus Coccius *tom.* 2. *theſauri*, *art.* 5. *de baptiſmo*. Imo ex traditione Apoſtolorum diu id in Eccleſia ſervatum fuiſſe, videlicet ut qui ad fidei ſacramentum accederent, ter in aqua mergerentur, conſtat ex S. Baſilio *lib. de Spiritu ſancto*, *c.* 27. dum inquit: „ Jam ter immergi hominem, unde eſt traditum? reliqua item, quæ fiunt in baptiſmo, veluti renunciare ſatanæ, & angelis ejus, ex qua ſcriptura habemus? Nonne ex privata & arcana traditione? *Sancto etiam Hieronymo* in dialog. adverſus Luciferianos: Exigis ubi ſcriptum in actibus Apoſtolorum? Etiamſi ſcripturæ auctoritas non ſubeſſet, totius orbis in hanc partem conſenſus inſtar præcepti obtineret; nam & multa, quæ per traditionem in Eccleſia obſervantur, auctoritatem ſibi ſcriptæ legis uſurpaverunt. *Et* ex can. 49. Apoſt. c. ſi quis 79. de conſecrat. diſt. 4. *ita cavetur*: Si quis Epiſcopus, aut presbyter non trinam merſionem unius myſterii celebret, ſed ſemel mergat in baptiſmate, quod dari videtur in Domini morte, deponatur. „ Imo & ex Chriſti præcepto trinam merſionem provenire; docuerunt Pelagius *in d. c. multi*, S. Joan. Chryſoſt. *hom. de fide in Patrem, & Filium*, ibi: „ Omnibus myſteriis veluti ſigillum imponens Dominus, in tribus merſionibus aquæ unum baptiſma diſcipulis ſuis tradidit dicens; Euntes docete. „ Sed poſtea cum Arianorum hæreſis in pluribus regionibus, præcipue in Hiſpania, graſſaretur, multique propterea, quo tres naturas divinas in tribus perſonis eſſe demonſtrarent, trina merſione uterentur, viſum eſt Gregorio Magno, ut in Hiſpania ſub unica tantum merſione baptiſmus adminiſtraretur, ut conſtat ex epiſt. 41. ipſius Gregorii, relata a Gratiano *in c. de trina*, *de conſecr. diſt.* 4. & conſtitutione Concilii Tolet. 4. relata *in cap. propter* 85. *de conſecr. diſt.* 4. Quarum conſtitutionum meminit Vvalfridus Strabo *l. de rebus Eccleſ. c.* 26. dum ait: „ Alii trinam immerſionem volunt in ſimilitudinem triduanæ ſepulturæ, ut in canonibus Apoſtolorum ſtatutum habetur, & Romanorum conſuetudo obſervat: alii unam propter divinitatis unitatem contendunt, ut in Concilio Tolet. pleniſſime habetur, ubi etiam commemoratur, quod B. Gregorius interroganti ſuper hæc Leandro inter cetera ita reſponderit, quia in una fide nihil officit Eccleſiæ conſuetudo diverſa. „ Unde non eſt, cur reprehendat Alcuinus *epiſt.* 69. Hiſpanos, quod unica tantum merſione in baptiſmo uterentur; & oppreſſus prædicta auctoritate D. Gregorii illam in dubium revocat: quem merito refellit Hugo Menardus *in notis ad Sacram. D. Gregorii*, *fol.* 101. De hac trina immerſione agit etiam Arcud. *in concord. lib.* 1. *c.* 9.

Unde conſtans eſt Canoniſtarum, & Theologorum ſenten-
3 tia, ad eſſentiam, & validitatem hujus ſacramenti ſufficere quamlibet ablutionem aqua factam, ſive per aſperſionem, ſive per immerſionem, ut docent Coriolanus *in can.* 50. *Apoſt.* Lonyſas *in d. can.* 5. *Conc. Tolet.* 4. Granados *tom.* 5. *controverſ. tract.* 4. *de baptiſmo*, Durantius *de ritibus Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 19. *num.* 36. Briſſonius *in l. die Dominica*, *C. Theod. de ſpectaculis*, *fol.* 134. Vicecomes *de ritibus Baptiſmi*, *lib.* 4. *c.* 6. Torreblanca *lib.* 2. *de jure ſpirit.* [illegible] 3. Pamelius *in notis ad D. Cyprianum*, *epiſt.* 66. Becanus *tom.* 5. *opuſc. controv.* 5. *fol.* 296. *in parvis*. Nec contrarium docetur in Synodo CP. 1. *can.* 7. quatenus ibi Patres ſtatuunt: „ Eunomianos, qui in una demerſione baptizantur, ad Eccleſiam venientes admittimus, ſed poſtea baptizamus. „ Nam ab Eunomianis baptizati jubentur baptizari, quia utebantur falſa baptiſmi forma, ut videre eſt apud Epiphanium *lib.* 3. *hereſi* 56. Quare prædicta Concilii verba non comprehendunt Catholicos, qui vere de Trinitate ſentientes, & recta baptiſmi forma utentes, unica merſione baptizati ſunt. Nec obſtat, trinæ merſionis uſum ex Domini præcepto, juxta Chryſoſtomum, & Pelagium ſupra relatos, aut ſaltem ex traditione Apoſtolica, juxta D. Baſilium, & Hieronymum ſupra tranſcriptos, provenire: ſed

Apo,

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

Apoſtolicæ traditiones omnino ſervandæ ſunt, ut late probat Ayala *de Eccleſ. tradit.* Azor *l.* 8. *inſtit. c.* 4. Canus *de locis Theol. l.* 4. *c.* 6. Nam reſpondetur, divinum præceptum non extare de trina merſione, ſed de invocatione expreſſa Trinitatis pro forma Baptiſmi: ad quam referendi ſunt Chryſoſtomus ſupra relatus, & Pelagius *in d. c. multi*, omiſſo Turriano *in explan. Clementis*, *lib.* 6. *c.* 16. Nec quod de traditione Apoſtolica dicebamus, obſtat; nam traditiones in duplici ſunt differentia, ut exponunt Ayala *ſupra*, Vaſquez 2. 2. *q.* 1. *art.* 10. *dub.* 6. Aliæ enim ſunt Divinæ, aliæ Apoſtolicæ, Euchariſticæ aliæ; Divinæ dicuntur, quas Apoſtoli ab ipſo Chriſto Domino acceperunt, vel quas ipſi Spiritu ſancto dictante conſtituerunt, tanquam electi Magiſtri, atque Rectores Eccleſiæ; quales ſunt canones Apoſtolorum. Eccleſiaſticæ vero dicuntur, quas uſus, & conſuetudo Eccleſiæ obſervat. Unde dicendum eſt, traditiones divinas ad jus divinum referri, & eandem cum illo habere auctoritatem, de quibus intelligitur D. Paulus 2. *ad Theſſal. c.* 2. ibi: “ Tenete traditiones, quas accepiſtis, ſive per ſermonem, ſive per epiſtolas noſtras. „ Et declaratum fuit in Conc. Trid. *ſeſſ.* 4. Traditiones vero Apoſtolicæ eandem habent auctoritatem, ac ſacri canones Apoſtolorum; & etiam Eccleſiaſticæ traditiones eandem vim habent, ac conſtitutiones ſcriptæ. Unde cum trinæ merſionis uſus ex Apoſtolica, non vero Divina traditione proveniat, recte ex rationibus ſupra traditis immutari potuit. Nec tandem obſtat *can.* 50. Apoſtolorum, relatus *in c. ſi quis presbyt.* 79. *de conſecr. diſt.* 4. Nam canon ille prolatus eſt contra eos, qui invocata tantum Domini morte, ſub unica merſione baptizabant: & tantum in eo docetur, contra jus divinum eſſe, omiſſa Trinitatis expreſſa mentione, tantum ſub invocatione mortis Chriſti baptiſmum conferre: non vero ibi docetur, uſum unicæ merſionis eſſe contra præceptum divinum. Quæ ſolutio facile colligitur ex ratione, quam adducunt Apoſtoli in illis verbis: “ Non enim dixit Dominus, In mortem meam baptizate; ſed, Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. „ Illud tandem notandum eſt, olim in trina merſione ſemel dumtaxat formam prolatam fuiſſe, ut probat Alcuinus *epiſtol.* 81. ſed quamlibet merſionem ad expreſſionem cujuslibet perſonæ factam, juxta Div. Gregorium *in lib. ſacrament.* & Tertul. *ſupra* relatos, Baptizandos vero interrogari ad ſingulas perſonas, liquet ex S. Ambroſio *lib.* 4. *de ſacram. c.* 17. in illis verbis: “ Interrogatus es, Credis & in Deum Patem omnipotentem? Dixiſti, Credo, & merſiſti. Interrogatus es, Credis & in Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & in crucem ejus? Dixiſti, credo, & merſiſti. Tertio interrogatus es, Credis in Spiritum ſanctum? Dixiſti, credo, tertioque merſiſti. „ Nec intereſt ad valorem baptiſmi, ut merſionem ſequatur emerſio, ut quia urgente neceſſitate quis infantem morientem in flumen, aut puteum conjecerit, ut docent Suarez *tom.* 3. *in* 3. *p. diſp.* 20. *ſect.* 3. Valentia 3. *p. diſp.* 4. *q.* 1. *punct.* 2. Ægidius Coninch 3. *p. q.* 66. *n.* 68. Vaſquez 3. *p. in* 3. *diſp.* 145. *c.* 5. refragantibus Soto, Molano, & Henriquez apud Theophilum *tract. de ſest. infantum*, *c.* 7. *n.* 5.

c *Spiritus Sanctus.*) Et ita tres perſonas eſſe explicite ap- 4
pellandas, ut baptiſmum poſſit valide adminiſtrari, conſtat *ex capit. firmiter*, *de ſumma Trinit. c. ſi revera*, *c. multi*, *c. in Synodo*, *de conſecrat. diſt.* 4. ex innumeris Patribus probant Vaſquez 3. *p. diſp.* 143. *c.* 3. Gilbertus Schebicavius *lib.* 2. *de Trinit. c.* 7. Scholaſtici cum D. Thoma 3. *p. q.* 66. *art.* 3. Bellarmino *de baptiſmo*, *c.* 3. ex Chriſti inſtitutione; cujus inſtitutionis ratio fuit, quod docuerit Dominus, in ipſo Eccleſiæ veſtibulo, ac ceterorum ſacramentorum janua, fieri explicitam, & diſtinctam propoſitionem verticis myſteriorum, tum quoad eſſentiæ unitatem, tum quoad perſonarum multiplicitatem. Nec obſtat, Apoſtolos baptizaſſe tantum in nomine Jeſu, ut refertur *actuum Apoſt. c.* 10. 11. *&* 19. Unde exiſtimavit D. Ambroſius *lib.* 1. *de Spiritu ſancto*, *c.* 3. Apoſtolos in ſolo Jeſu nomine baptizaſſe, idque ſuffeciſſe; quia qui unum dixit, Trinitatem ſignavit. Convenit S. Ambroſio Nicolaus I. *c. a quodam*, *de conſec. diſt.* 4. Sed & Beda *in c.* 10. *Act.* Ambroſium refert, & una perſona expreſſa reliquas eo ipſo ſignari cenſet; atque adeo per unitatem nominis expleri myſterium profitetur. Præſciverat S. Athanaſius *in lib. de Trinitate*, ibi: “ Nunquid prævaricatores mandati Salvatoris Apoſtoli effecti, & contra traditionem ejus baptizarunt tantam multitudinem? Non enim ſcriptum eſt, baptizaſſe eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; ſed tantum in nomine Domini Jeſu. Nunquid ergo prævaricati ſunt? Abſit: nam licet filii nomen tantummodo dicatur, habet tamen & Patrem, & Spiritum ſanctum pronunciatum. „ Similia legas apud Ferrandum *ep. ad Anatolium*. Adhuc tamen dicendum eſt cum S. Cypriano *epiſt.* 73. Fulgentio *lib. de Incarnat. & gratia Chriſti*, *c.* 11. Beda *q.* 14. *variar.* baptiſmum in nomine Jeſu collatum intelligi ſecundum Chriſti inſtitutionem, cum expreſſione trium perſonarum, ut aperte habetur *c.* 19. *Act.* quia ut inſigniter ait Facundus *lib.* 1. *pro tribus capitulis*, *c.* 3. “ Quod in nomine Domini Jeſu hi, quos memoravimus, batizati narrantur, non ex eo credendum arbitror, quia non in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti baptizati ſunt, ut etiam in ipſis ſervaretur verbis a Domino conſtitutis forma baptiſmi; ſed quia erat inſinuandum, quod baptiſmo non fuerant baptizati, ſufficere judicatum eſt, ad diſcretionem ipſius novi baptiſmi, ſolum nomen Domini Jeſu memorare. Theophilus *tom.* 15. *in Heterocl. fol.* 5. Ant. Perez *in pentat. fidei*, *vol.* 4. *de R. P. cap.* 3. *num.* 76. Macedo *de clavibus Petri*, *lib.* 4. *c.* 3.

In præſenti textu repetentes exponunt formam ſacramenti Baptiſmi, quam nobis audientibus ex ſuggeſto illuſtravit perdoctus, & ſemper colendus D. Martinus Lopez de Hontiberos Archiepiſcopus Valentinus, *in tractat. de bapt. articul.* 3. a quo Doctor Garanna præſentem repetitionem tranſcripſit.

C A P U T II.

a Alexander III.

De quibus dubium eſt, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis præmiſſis: Non te rebaptizo; ſed ſi nondum baptizatus es, ego baptizo te.

N O T Æ.

1 a *Alexand. III.*) Ita legitur in ſecunda collect. *ſub hoc tit. c.* 2. nullibi tamen exprimitur, cui reſcribat Alexander, & forſan legendum eſt, *Idem eidem*; ideſt Pontio Epiſcopo Claromont. Nam cum in Gallia reperirentur plures baptizati, & dubii, an ſub legitima forma, ideo reſcripſit Alexander in præſenti, eos iterum baptizandos eſſe ſub forma in præſenti præſcripta.

COMMENTARIUM.

2 Certum eſt, baptiſmum rite collatum iterari non poſſe, ut expreſſe definitum eſt *in can.* 47. *&* 49. *Apoſt. capit. oſtenditur*, *c. hi de quibus* 38. *c. ſive hæreticus* 51. *c. quos* 52. *c. non liceat* 107. *c. rebaptizare* 108. cum quinque ſequentibus, *c. quamvis* 117. *c. eos quos*, *de conſecrat. diſt.* 4. *c. fin. hoc tit. l.* 1. *&* 2. *Cod. ne ſanctum baptiſma*, *c.* 2. *de apoſtat.* Concil. Florent. *ſub Eugenio IV. in decreto fidei*, *ſeſſ. ult.* §. 5. Trid. *ſeſſ.* 7. *de ſacram. can.* 9. *&* 10. D. Clemens *lib.* 6. *conſt. c.* 5. Cyprianus *lib.* 2. *ep.* 3. D. Ambroſius *lib.* 2. *de pœnit. c.* 2. Auguſtinus *ep.* 203. *& in lib. de hæreſibus*, *c.* 22. plura juris teſtimonia congeſſit Auguſtinus *in epit. jur. lib.* 22. *tit.* 27. Illuſtrant ultra congeſtos a Barboſa, & Garanna *in præſenti*, Torreblanca *de jure ſpirit. lib.* 3. *c.* 4. Gibalinus *de irreg. c.* 5. *propoſ.* 1. Juſtelus *in can.* 22. *Eccleſ. Afric.* Pamelius ad D. Cyprianum *ep.* 59. Frances *in paſtor. intern. p.* 3. *q.* 2. Beyerlinch *in theatr. verbo Baptiſmus*, Jac. Gothofr. *ad tit. C. Ne ſanctum Baptiſma*, Albaſpin. *ad Optatum Milevitan. c.* 9. & nos dicemus *in c.* 2. *de apoſtatis*, ubi de pœnis, tam rebaptizantis, quam rebaptizati agemus. Rationem adducunt D. Baſilius *lib. de Spiritu ſancto*, *c.* 15. Damaſcenus *lib.* 4. *de fide*, *c.* 10. D. Thomas 3. *p. q.* 66. *art.* 1. quod cum baptiſmus ſignificet mortem, & ſepulturam Chriſti, & Chriſtus ſemel mortuus, & ſepultus fuerit: ſic etiam baptiſmus ſemel tantum ſuſcipiendus eſt, ne falſa ſit ſacramenti ſignificatio, qui enim ſæpius ſuſciperet baptiſmum, ſignificaret Chriſtum ſæpius crucifixum, aut ſaltem in ſignificatione, & figura ſæpe eum crucifigeret. Quare D. Auguſtinus *tract.* 5. *in Joann.* aſſeruit eum qui ſæpius recipit baptiſmum, non minus acriter Eccleſiam perſequi, quam perſequebantur tyranni in ſævis perſecutionibus. Item quia cum ex hoc ſacramento detur character in anima, qui indelebilis eſt, non debet hoc ſignum iterari, ut contingit in ſacramentis Confirmationis, & Ordinis. Hoc idem probant Tertull. *de pudicit. c.* 16. his verbis: “ Denuo ablui non licet. *Et* de Baptiſmo c. 15. *ibi*: Semel lavacrum, minus ſemel delicta diluuntur, quia ea iterari non oportet. *Div. Auguſt.* epiſt. 103. *ait*: Rebaptizare Catholicum immaniſſimum ſcelus eſt. *Avitus Viennenſis* in fragm. ex leg. contra Arianos, *aſſerit*: Unum baptiſma non iteramus. „ Richardus a ſancto Victore *de Sacrament. part.* 15. *cap.* 13.

Sunt tamen aliqui caſus, in quibus baptiſmus iterari poteſt. Primus eſt, cum certo conſtat in priori baptiſmo aliquid eſſentiale omiſſum fuiſse; nam tunc non tam iterum adminiſtratur, quam de novo confertur: ut ſi collatus ſit ab hæreticis non ſub debita forma, quo caſu procedunt can. 6. Conc. Nicæni, cujus meminit Rufinus *lib.* 1. *c.* 6. can. 7. & 8. Synodi Laodic. can. 6. Conſtantinop. 2. Athanaſ. *orat.* 3. *Contra Arianos*, S. Baſilius *ep.* 1. *ad Amphil. c.* 1. Aug. *de hæreſ. hæreſi* 44. Secundus eſt, quando dubium adeſt, an primus baptiſmus adminiſtratus eſſet, vel ſit adminiſtratus rite, & legitime collatus: ſi enim dubitetur, an baptiſmus adminiſtratus ſit, ita ut penitus ignoretur, an baptiſmus collatus

eſſet, vel conjecturæ pro eo adſint, iterandus eſt baptiſmus, *c. ſi nulla*, *c. hi de quibus*, *de conſecrat. diſt.* 4. Gregorius Magnus *lib.* 12. *indict.* 8. *ep.* 31. " Quoties tam de Baptiſmo aliquorum, vel Confirmatione, quam de Eccleſiarum conſecratione dubitatio habetur, & nec ſcriptis, nec teſtibus certa ratio habetur, utrum baptizati, vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Eccleſiæ canonice conſecrentur, nec talis dubitatio ruina fidelibus fiat: quoniam non monſtratur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur rite peractum. *Greg. II.* epiſt. 8. *in fine*: Eos qui ſe dubitant fuiſſe baptizatos, an non, ut baptizentur, præcipimus, *Concil. Hippon.* can. 42. *Gregor. III.* ep. 1. ad Bonif. Archiepiſc. c. 4. Eos etiam, qui ſe dubitant fuiſſe baptizatos, vel quia presbytero Jovi mactante, & carnes immolatitias veſcente, baptizanti ſunt, ut rebaptizentur, præcipimus. *Synodica Lucæ Patriarc.* CS. cap. 12. Cum enim infantes ex Chriſtianorum regione a Scythis, & Agarenis bello capti eſſent, & empti a Romanis, dubitatum eſt, an oporteat venundatos rebaptizari? Dicebant enim nonnulli, quoniam ex Chriſtiana regione capti ſunt, præſumptio eſt, eos fuiſſe baptizatos in patria ætate infantili, nec denuo rebaptizandos eſſe. Magis tamen placuit, eos debere baptizari, quod neſciunt, an in infantia fuerint baptizati, nec ulli inveniuntur qui baptiſmum affirment. Eos autem qui ex infidelium regione capiuntur, indiſtincte baptizandos eſſe ſtatutum eſt, niſi teſtes profiteantur, eos poſt captivitatem fuiſſe baptizatos, *Leo I. R. P.* in epiſt. ad Ruſticum Epiſcopum Narbonenſem, in cod. can. Eccleſ. Roman. cap. 28. Si nulla extant indicia inter propinquos, aut familiares, nulla inter clericos, aut vicinos, quibus hi, de quibus quæritur, baptizati fuiſſe doceantur, agendum eſt ut renaſcantur, ne manifeſte pereant, in quibus quod non oſtenditur geſtum, ratio non ſinit ut videatur iteratum; nec temeritas intervenit præſumptionis, ubi eſt diligentia pietatis. „ Refert Ant. Aug. *in epit. jur. l.* 22. *tit.* 24. Si autem conſtet, baptiſmum adminiſtratum fuiſſe, ſed dubitetur, an rite, & legitime, ideſt cum debita materia, & legitima forma collatus ſit, eo caſu ſub conditione, ideſt ſub forma ſcripta in præſenti ab Alexandro baptiſmus iterari poteſt. Joan. Sanch. *in ſelect. diſp.* 42. Dicaſtil. *de ſacris to.* 1. *tr.* 2. *de baptiſmo*, *diſp.* 1. *dub.* 7. Quintanadv. *in ſuis ſing. ſingul.* 1. Frances *in Paſtor. intern. diſp.* 2. *q.* 3. Prado *tom.* 1. *de ſacram. tr.* 2. *de baptiſmo*, *dub.* 8. Sotus *in* 4. *diſt.* 8. *art.* 9. qui juſte reprehendit Parochos, qui ex levi cauſa, & inani dubio baptiſmum iterare præſumunt. Ex qua doctrina varios caſus in praxi obvios circa filios expoſitos, & natos apud partes infidelium, reſolvit Frances Urrutigoyti *in Paſtor. intern. p.* 2. *tr. unic. per tot.* Qui autem ſciens rite collatum fuiſſe baptiſmum, illum repetit ſub conditione, peccat lethaliter, & irregularis manet, ac ſi pure illum iteraſſet. Majolus *de irregul. l.* 3. *c.* 14. *n.* 5. Sayrus, Suarez, Ugolinus, & alii apud Gibalin. *de irregul. c.* 5. *conſect.* 4. Chriſt. Lupus *in can.* 84. *Synodi Trul.*

C A P U T III.

Innocent. III. *Arelat.* a *Archiepiſcopo*.

MAjores *b* Eccleſiæ cauſas, præſertim articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit, qui eum quærenti Domino, quem diſcipuli dicerent ipſum eſſe, reſpondiſſe notavit: Tu es filius Dei vivi; & pro eo Dominum exoraſſe, ne deficiat fides ejus. Hæc igitur te notaſſe ſolicite conjecimus evidenter, qui ut hæreticos Eccleſiam impugnantes melius noſtra munitus auctoritate repellas, quibuſdam quæſtionibus, quas contra catholicos moverant, nos poſtulas reſpondere. Aſſerunt enim parvulis inutiliter baptiſma conferri; quod nituntur tam ratione, quam auctoritate probare, illud primo, & præcipue inducentes, quod cum ſecundum verbum Jacobi Apoſtoli dicentis in epiſtola ſua: Charitas operit multitudinem peccatorum; & juxta teſtimonium Veritatis in Evangelio de peccatrice, quæ ipſius pedes laverat, perhibentis: Dimiſſa ſunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum; non niſi per charitatem, & in charitate crimina dimittantur; parvulis, qui nec conſentiunt, & charitatem non habent, quæ ſentientibus, & conſentientibus tantum infunditur, peccatum non dimittitur in baptiſmo, & ſic eis baptiſma non confertur, quia non eſt talibus conferendum. In Evangelio quoque legitur: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit; qui autem non crediderit, condemnabitur. Unde parvuli, ſive fuerint, ſive non fuerint baptizati, condemnabuntur, utpote non credentes. Ad id autem taliter reſpondemus, quod baptiſma circumciſioni ſucceſſit: abſit enim, ut in illam damnatam hæreſim incidamus, quæ perperam affirmabat, legem cum Evangelio, circumciſionem cum baptiſmo ſervandam; quoniam ſecundum Apoſtolum dicentem ad Galatas: Si circumcidimini, Chriſtus vobis nihil prodeſt. Cum ergo circumciſio, tam adultis, quam parvulis ex præcepto Domini conferretur, ne baptiſmus qui ſucceſſit in loco ipſius, & generalior tamen exiſtit, cum tam viri, quam *c* feminæ baptizentur, minoris videatur effectus, tam adultis eſt, quam parvulis conferendus. Nam ſicut olim ſine diſtinctione qualibet Moſaica lex clamabat: Anima cujus præputii caro circumciſa non fuerit, peribit de populo ſuo, ita nunc diſtincte vox intonat Evangelica: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non intrabit in regnum Dei, ab hac generalitate nec ſexum, nec ætatem excludens. Unde ſicut anima circumciſi de populo ſuo non peribat, ſic qui ex aqua fuerit, & Spiritu ſancto renatus, regni cœlorum introitum obtinebit. Caute tamen adnotandum quantum plus baptiſmus hodie conferat Chriſtianis, quam quondam Judæis circumciſio contuliſſet. Dictum eſt in fine prædictæ auctoritatis inductæ de veteri lege: Peribit de populo ſuo; in Evangelica vero veritate ſubjunctum eſt: Non introibit in regnum Dei. Quoniam etſi originalis culpa remittebatur per circumciſionis myſterium, & damnationis periculum vitabatur, non tamen perveniebatur ad regnum cœlorum, quouſque per mortem Chriſti fuit omnibus obſeratum: ſed per ſacramentum baptiſmi Chriſti ſanguine rubricati, culpa remittitur, vitatur periculum, & ad regnum cœlorum etiam pervenitur, cujus januam Chriſti ſanguis fidelibus miſericorditer reſervavit. Abſit enim, ut univerſi parvuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin & ipſis miſericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuraverit ad ſalutem. Ceterum ex vi litteræ ſatis patet, prædictas auctoritates intelligendas eſſe tantummodo de adultis, qui habent multitudinem peccatorum, cum de parvulis non poſſent intelligi, qui prædicto tantum originali tenentur. Similiter etiam illa alia auctoritas ſolvenda eſt: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, &c. cum non poſſint credere parvuli, ſed adulti; & ob hoc tota auctoritas hæc intelligenda eſt tantummodo de adultis, ne ad alios prima, & ad alios ſecunda clauſula referatur: quamvis nonnulli concedant quod parvuli credunt, non per uſum, ſed per habitum fidei, quam ſuſcipiunt in baptiſmo: ſicut & alia multa verba ſecundum communem uſum loquendi, non ad actum, ſed ad aptitudinem referuntur. Illud ergo, quod opponentes inducunt, fidem, aut charitatem, aliaſque virtutes parvulis, utpote non conſentientibus, non infundi, a pleriſque non conceditur abſolute, cum propter hoc inter Doctores Theologos quæſtio referatur, aliis aſſerentibus per virtutem Baptiſmi parvulis quidem culpam remitti, ſed gratiam non conferri; nonnullis vero dicentibus, & dimitti peccatum, & virtutes infundi habentibus illas quoad habitum, non quoad uſum, donec pervenerit ad adultam ætatem.

N O T Æ.

1 a ARelat.) Michaeli, videlicet, qui temporibus Innocentii III. Eccleſiæ Arelatenſi præfuit. De Metropoli Arelatenſi egi *in cap.* 16. *de offic. deleg.* In tertia autem collectione, *ſub hoc tit. c.* 1. ubi reperitur textus hic, tantum legitur, *Idem*.

2 c *Majores cauſæ.*) Conſonant textus *in c. omnes* 3. 2. *q.* 6. *c. relatum* 15. 11. *q.* 3. *c.* 2. 18. *d. c. multis* 5. 17. *diſt. c.* 1. *diſt.* 10. *c. ut debitus* 59. *de appel.* Felix Papa *ep.* 3. *in princip.* " Semper dubia, & majora negotia terminum ab hac S. Sede a tempore Apoſtolorum, qui eam ſuis documentis inſtruxerunt, accipere conſueverunt. *Jul. Papa* ep. 1. *ad medium*: Ad Sedem Apoſtol. quaſi ad matrem, atque apicem, omnes majores Eccleſiæ cauſæ, & judicia Epiſcoporum recurrant. *Damaſus* epiſt. 3. *ad medium*: Sedi Apoſtolicæ majores cauſæ reſervatæ ſunt, atque ſolidatæ. *Vigilius Pontif.* epiſtol. unic. c. 7. Ad S. Rom. Eccleſiam tam ſumma Epiſcoporum judicia, & negotia, atque querelæ; quam & majores Eccleſiarum quæſtiones, quaſi ad caput ſemper referenda ſunt. *Greg. VII.* libr. 2. regeſtr. Quod majores cauſæ cujuſcumque Eccleſiæ ad Apoſtolicam Sedem referri debeant. *Sixtus I.* epiſtola 1. Apoſtolicæ Sedis diſpoſitioni omnes majores Eccleſiarum cauſas canonum auctoritas reſervavit. *Marcellus I.* epiſtol. 1. ad Epiſcop. Antiochen. A diſpoſitione R. Eccleſiæ vos deviare non oportet, ad quam cuncta majora Eccleſiæ negotia (diſponente gratia) juſſa ſunt referri. *Melchiades* ad Epiſcop. Hiſpan. Dei ordinatione ordinatum credimus,

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

dimus, ut ſemper majores cauſæ ad B. Petri Sedem confluerent. „ Alia juris teſtimonia congeſſerunt Anton. Aug. *lib.* 1. *part.* 1. *titul.* 10. Fr. Anton. Perez *in Pentat. fidei*, *volum. de poteſt. Epiſc.* 5.

c *Quam feminæ.*) Cum circumciſio ad feminas non ſpectaret, ut probat Læl. Biſciola *lib.* 5. *horar. ſucceſſ. cap.* 14. contra Strabonem, qui *lib. ult. geograph. cap.* 6. ex Muſtero refert circumciſionem acceptam a Regina Saba apud Ægyptios in uſu eſſe.

COMMENTARIUM.

3 CIrca baptiſmum parvulorum, ſeu infantium varii fuerunt non ſolum hæreticorum, verum & Catholicorum errores. Eos incapaces eſſe baptiſmi, cenſuerunt Pelagiani, contra quos ſcripſit D. Aug. *lib.* 4. *cont. ep. Pelag. c.* 22. Idem docuerunt Henriciani, & Pſeudo-Apoſtoli; ut refert D. Bern. *ep.* 140. *hom.* 66. *in Cantic.* Idem tenuerunt Martinus Luther. *l. adverſus Coeleum*, Thomas Monetar. apud Buleng. *adverſus Anabapt. l.* 2. *cap.* 1. qui affirmabant baptiſmum valide non conferri, niſi adultis illis, qui 30. annum attigiſſent; qua ætate Dominum noſtrum baptizatum fuiſſe fertur. Quæ hæreſis exorta eſt anno Chriſti 1527. ut referunt Joan. Cocleus *in actis Lutheri*, Bellarm. *l.* 1. *de baptiſm. c.* 8. licet jam ſimilem hæreſim ſuo tempore pullulaſſe referat D. Bernardus *d. ep.* 240. & *in Cant. ſerm.* 66. Calvinus *l.* 4. *inſtit. c.* 16. qui moventur ſequentibus fundamentis. Primo, quia Dominus noſter apud Matthæum *c.* 28. præcipit primum docere, & poſtea baptizare. Igitur parvuli, qui non poſſunt doceri, nec baptizari valent. Secundo ajunt, quod reprobi non ſunt baptizandi: ſed multi ex infantibus evaſuri ſunt: igitur cavendum eſt, ne profanetur ſacramentum per noſtram ignorantiam. Tertio, quia non datur baptiſmus abſque pœnitentia, *c.* 1. *D. Marci*, *c.* 2. *Act. Ap.* at infantes pœnitere neſciunt: Ergo baptizari non poſſunt. Quarto, quia Dominus noſter cum eſſet annorum 30 baptizatus fuit, ut conſtat *ex c.* 3. *D. Lucæ*, ubi narrat Evangeliſta, baptiſmum Chriſti contigiſſe anno 15. Imperii Tiberii Cæſaris, quando ipſe Jeſus erat incipiens quaſi annorum 30. & ex can. 22. collectionis Martini Brachar. relato *in c.* 1. 78. *diſt.* probat Baronius *in apparatu*, & *tom.* 1. *anno* 31. & 34. *n.* 61. Ergo & omnes in ea ætate ad ejus exemplum baptizari debent. Quinto, nam baptiſmus eſt ſtipulatio bonæ conſcientiæ. D. Petrus *ep.* 1. *c.* 3. Sed infantes ſtipulari, aut promittere non poſſunt, *l.* 1. *in princ. l. mulier* 70. *ff. de V. O.* l. 1. *§. furioſum*, *ff. eodem*, & *§. infans*, *Inſtit. de inutilibus*. Ergo nec baptizari. Tandem facit pro Anabaptiſtis textus *in c. baptizando* 58. *de conſecrat. diſt.* 4. ubi docetur baptizandos oportere prius dicere fidei ſymbolum: ſed infantes illud recitare nequeunt: igitur nec baptizari.

4 Sed contrarium, imo parvulos infantes capaces eſſe baptiſmi, ſemper Eccleſia docuit: quod & ſub anathematis denunciatione in contrarium tenentes definivit Conc. Trid. *ſeſſ.* 7. *can.* 12. 13. & 14. & probatur hæc catholica veritas tribus argumentorum generibus. Primum ſumitur a S. Scriptura; ſecundum a teſtimoniis Eccleſiæ: & ejus uſu: tertium a rationibus. Ex ſacra pagina probatur primo ex figura veteris Teſtamenti; nam circumciſio præfigurabat baptiſmum adeo manifeſte, ut baptiſmus a D. Paulo dicatur circumciſio, *ep. ad Coloſſenſ. c.* 2. ibi: *Sed in circumciſione Chriſti, conſepulti ei in Baptiſmo*. Sed circumciſio dabatur infantibus, *Geneſis c.* 17. *Lev. c.* 22. Igitur & baptiſmus, ut arguit Innoc. *in præſenti*. Deinde ex neceſſitate baptiſmi apud D. Joan. *c.* 3. præſcripta, ibi: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in regnum Dei*. Quibus verbis, tam adulti, quam infantes comprehenduntur, ut communiter Eccleſiæ PP. docent, affirmantes parvulos ſine baptiſmo realiter ſuſcepto, aut martyrio nequaquam cœlum ingredi poſſe: quod etiam totius Eccleſiæ communis conſenſus firmavit, ſiquidem nunquam pro parvulis ſine baptiſmo decedentibus ſacrificium obtulit, nec illos ad Eccleſiaſticam ſepulturam admittere conſuevit; unde Eccleſia ſæpius definivit, peccatum originale non poſſe parvulis per aliud remedium remitti, quam per baptiſmum. Nec audiendus eſt Gerſon 3. *to. ſerm. de nativ. conſid.* 2. dum docet, parvulos ſolis orationibus parentum ſalvari poſſe: quam ſententiam temerariam dixit Soto *in* 4. *d.* 5. *q. un.* nam ut recte advertit Vaſquez 3. *p. in* 3. *diſp.* 151. *c.* 3. *in princ.* quamvis verum ſit, Deum poſſe id facere ſine baptiſmo, cum non habeat potentiam ſuam ſacramentis alligatam; ſi tamen non conſtet peculiari revelatione, illud cum aliquo factum fuiſſe, temerarium eſſet dicere ſalvari potuiſſe contra legem communem. Etiam minus recte docuit Cajetanus *ad D. Thom.* 3. *p. q.* 68. *art.* 2. parvulos ſine tali baptiſmo, aut martyrio, quando eis baptiſmus conferri non potuit, ſalvari poſſe voto baptiſmi in fide parentum; quam opinionem temerariam dixit Catherinus *contra Cajetanum*: hæreticam Alfonſus a Caſtro *de hæreſibus*, *verbo Baptiſmus*, *hæreſi* 9. Igitur ſi adeo magna eſt neceſſitas baptiſmi, ut abſque eo nemo ſalvari poſſit, quomodo denegari poterat hoc ſacramentum tot parvulis, qui quotidie decedunt. Rurſus hæc Catholica doctrina probatur ex locis illis, ubi refertur, baptizatas fuiſſe integras familias, *ut actuum Ap. c.* 16. ubi dicitur *Lydia baptizata, & domus ejus*: & ibidem de cuſtode carceris legitur: " Baptizatus eſt ipſe, & omnis domus ejus continuo. *Et* epiſt. 1. ad Cor. c. 1. *ait D. Paulus*: Baptizavi Stephani domum; „ cum in ipſis familiis neceſſario plures eſſent infantes: igitur quia parvuli baptiſmi capaces ſunt. Secundo expreſſis Eccleſiæ ſanctionibus, & SS. PP. decretis relatis in Conc. Milevitan. *can.* 2. " Placuit ut quicumque parvulos recentes ab uteris maternis baptizandos negat, anathema ſit. *Extat* in c. placuit 153. de conſecr. diſt. 4. *Conc. Gerundenſe* can. 5. Parvuli qui nuper e materno utero editi ſunt, ſi infirmi, ut aſſolet, fuerint, & lac maternum non appetunt, etiam eadem die, qua nati ſunt, ſi oblati ſunt, baptizentur. *Theodulf. Aurel.* c. 17. Si parvulus ægrotans ad quemlibet presbyterorum baptiſmi gratia de cujuslibet parochia allatus fuerit, ei baptiſmi ſacramentum non denegetur. Conc. Afric. circa tempora Bonifacii *can.* 76. Brachar. 2. *can.* 7. Viennenſe *in Clement.* 1. *de ſumma Trinit.* docuerunt, & uſum baptizandi infantes jam primis Eccleſiæ ſæculis probarunt D. Clemens *lib.* 6. *conſt. capit.* 15. Beatus Dionyſius *de Eccleſ. Hierarch. c. ult.* Juſtin. Martyr *q.* 56. Syricius *ep.* 1. *ad Himerium*, *c.* 2. Innoc. I. *ep.* 20. Leo I. *ad Epiſc. Aquil. ep.* 84. alias 16. Greg. Magnus *lib.* 5. *ep.* 9. *ad Joannem Calarit.* Ambroſius, Cyprianus, Auguſtinus, & alii congeſti a Pamelio *in not. ad D. Cyprianum*, *ep.* 59. *num.* 5. Illuſtrant Caſtro *adverſus hæreſes*, *verbo Baptiſmus*, Becanus *de baptiſmo*, *cap.* 10. *q.* 1. Baronius *anno* 253. *num.* 16. & 259. *n.* 11. Diana *p.* 3. *tract.* 4. *reſol.* 8. Narbona *de ætate*, *anno* 1. *q.* 8. Bellarminus *tom.* 2. *controv. c.* 9. *de baptiſmo*, Vaſquez 3. *p. in* 3. *diſp.* 154. *c.* 1. & 2. Gregorius de Valentia 4. *p. tract.* 1. *de baptiſmo*, *q.* 3. Ægidius *de ſacram. q.* 68. *art.* 9. Vicecomes *de ritibus baptiſmi*, *lib.* 2. *c.* 1. Nunno, Suar. & Aragon *ad D. Thomam*, 3. *p. q.* 68. *art.* 9. Ratione etiam probatur prædicta doctrina; nam baptiſmus neceſſarius eſt ad ſalutem omnibus habentibus peccatum originale, juxta D. Joannem ſupra relatum: ſed parvuli ſunt participes ipſius peccati: igitur debent eſſe capaces baptiſmi, ne plus poſſit culpa, quam gratia, contra ſententiam Apoſtoli *ad Romanos c.* 6. Proſequitur alias rationes Bellarmin. *d. c.* 9. Unde Ina Rex Saxonum occiduorum legibus Eccleſiaſticis, quæ habentur *tom.* 17. *Concil. Regiæ editionis*, *fol.* 131. ita *l.* 2. cavit: " Infans intra 30. dies poſtquam in lucem prodierit, baptizator: id ſi non fiat, ter denis ſolidis culpam penſator: ſin prius vitam cum morte commutavit, quam ſacro tingatur baptiſmate, rebus ſuis omnibus multator. „

Nec tunc obſtant contrariæ ſententiæ fundamenta. Non primum deductum *ex d. c.* 28. *Matthæi*; nam ibi præſcripſit Dominus ordinem, quem ſervare debebant Apoſtoli in converſione Gentilium, videlicet ut prius inſtruerent eos, deinde baptizarent, poſtremo monerent, ut ejus præcepta cuſtodirent. Siquidem ordo ſervandus eſt, cum fieri poteſt, ut etiam ab Eccleſia diligenter ſervatur, cum adulti ad fidem veniunt: at ſi vel propter incapacitatem hominum, vel propter aquæ defectum non poſſint ſervari omnia, vel non eodem ordine, certe præſtat aliquid ſervare, quam nihil, veluti ſi quis eſſet in deſerto cum homine Gentili jam moriente, ubi non eſſet aquæ copia, poſſet eum docere, & inſtruere ut crederet, nec peccaret contra illud præceptum divinum, *Docete baptizantes*; quia illud intelligitur cum fieri poteſt. Quia ergo infantes ſunt incapaces doctrinæ, ſed capaces baptiſmi, mutatur in eis ordo præcepti, & prius baptizantur, ne forſan decedant ſine hoc unico præſidio, ac deinde cum adoleverint, docentur. Nec obſtat ſecundum argumentum, nam ſi illud probat, deducitur nec adultos omnes eſſe baptizandos; ſiquidem ex eis plures reprobi evadunt. Nec obſtat tertium argumentum; nam pœnitentia eſt neceſſaria in baptiſmo adultorum, de quo agebatur in dictis auctoritatibus D. Marci, actuum Apoſt. ob peccata actualia, quæ adulti commiſerunt: originale peccatum non eſt materia pœnitentiæ, ideo non deſideratur in eo, qui tantum illud habet: de quibus adultis etiam accipiendus eſt textus *in d. c. baptizandos*, *de conſecr. diſt.* 4. juxta veterem ritum recitandi ſymbolum a catechumenis, & nomen dandi; quem illuſtrant P. Faber *lib.* 3. *agoniſt. c.* 16. Menardus *in notis ad lib. ſacram. D. Greg. fol.* 98. Gazeus *ad Caſſianum lib.* 6. *de incarn. c.* 3. Nec favet contrariæ ſententiæ exemplum Chriſti Domini; nam ut recte reſpondit Nazianz. *ſerm. in S. lavacrum*, non omnia quæ Chriſtus fecit, a nobis eodem modo peragi poſſunt, aut debent. Accedit, nam Chriſtus Dominus diſtulit baptiſmum ad annum 30. tum quia non egebat ipſe baptiſmo: tum quia non erat periculum, ne morte præveniretur. Adde etiam, quod Chriſtus Dominus circumciſus fuerat in infantia. Nec obſtat quintum fundamentum; verum enim eſt, tempore baptiſmi ſtipulationem intervenire, quandoquidem qui Chriſtianæ militiæ nomen dat, rogatur, *Credis?* Et reſpondet, *Credo*, & iterum, *Abrenuntias?* Et reſpondet, *Abrenuntio*. Synodus Laodic. *can.* 46. Synodus 6. Conſtantinop. *c.* 7. Conc. Turon. *c.* 18. Plura Joſeph. a S. Maria Carthuſ. *de cærem. baptiſm. c.* 18. & 21. Inde Tertul. *de ſpectaculis*, docet in baptiſmo ſeſe hominem Deo per ſponſionem obligare: qua phraſi utitur Catechiſmus Romanus *c.* 2. *de ſacram. Baptiſmi*, *num.* 2. Conſiderat non male malus alioquin Myſtagogus Vviſembach. *diſp.* 33. *n.* 3. Unde exponit difficilem locum Tertul. *de fuga in perſecut. c.* 12. ibi: " Apud inferos emancipatio noſtra eſt, & ſtipulatio noſtra in cœlis, „ D. Joſephus de Retes *in repet. prælect. de V. O. c.* 1. *conſect.* 6. *n.* 32. Et cum infantes per ſe reſpondere nequeant, ſuſceptores eorum, ideſt patrini, id faciunt eorum nomine, fidem profitendo, & promittendo. D. Joan. Chryſoſt. *in pſalmo* 44. ibi: " Statim ſacerdos exigit ab infirma ætate pacta conventa, & aſſenſiones, & minoris ætatis fidejuſſorem ſuſceptorem interrogat.

Tertul. de baptiſmo c. 18. ibi: Diſcat quiſque fidem Apoſtolicam, quam profeſſus eſt per ora geſtantium in baptiſmo, cum ad annos intelligibiles venerit. Smaragdus in explicat. epiſtolæ de Sabbato Pentecoſt. ibi: Parvuli, quamvis necdum loqui poſſunt; tamen pro illis & confitentur, & loquuntur qui eos de lavacro fontis ſuſcipiunt: nec immerito dignum eſt, ut qui aliorum peccatis obnoxii ſunt, aliorum etiam confeſſione, per miniſterium baptiſmatis remiſſionem originalium percipiant peccatorum. „ Illuſtrat Vicecomes l. 1. de ritibus baptiſmi, c. 35. Quatenus tamen ex promiſſione ſuſceptorum teneantur parvuli in adulta ætate eandem fidem ab eis promiſſam ſervare, expoſui in c. cum ſimus, de regular.

6 Manet ergo, cujuſcumque ætatis homines baptizari poſſe, & perperam Anabaptiſtas, eorumque aſſeclas, ſacramentum hoc parvulis negaſſe. Fuerunt tamen alii, qui etſi infantium baptiſmum agnoverunt, exiſtimarunt tamen infantes non eſſe baptizandos, niſi poſt 8. diem, de quibus D. Cyprianus ep. 59. ibi: " Quantum vero ad cauſam infantium pertinet, quos dicitis, intra ſecundum, vel 3. diem, quo nati ſunt, conſtitutos baptizari non oportere, & conſiderandam eſſe legem circumciſionis antiquæ, ut intra 8. diem eum, qui natus eſt, baptizandum, & ſacrificandum non putares, longe aliud in Concilio noſtro omnibus viſum eſt. „ Ex quibus verbis cognoſcitur non ſolum error exiſtimantium baptiſmum differendum eſſe in 8. diem, verum & fundamentum hujus erroris. Cum enim circumciſio, quæ erat typus, & figura hujus ſacramenti, 8. die fieret, Geneſis c. 17. & Levit. c. 12. Baronius anno 175. n. 120. & tunc nomen puero imponeretur, ut probatur exemplo Chriſti Domini, dum apud Lucam c. 1. legitur: " Poſtquam conſummati ſunt dies octo, ut circumcideretur puer, vocatum eſt nomen ejus Jeſus. „ Ergo ut reſpondeat veritas figuræ, debet baptiſmus adminiſtrari ipſo octavo die. Accedit, nam Romani eundem morem ſequentes nomina imponebant filiis maribus nono die, feminis octavo. Feſtus Pompejus verbo Luſtricus. Plutarch. in problem. q. 102. qui hujus moris anxie inquirit cauſas. Macrobius lib. 1. Saturn. c. 1. Polydorus Vergil. de invent. rerum, c. 4. Alex. ab Alex. lib. 1. dier. genial. c. 8. Illuſtrant D. Nicolaus de Caſtro in l. un. C. de c. civium, n. 13. D. Joſephus de Retes lib. 1. opuſc. c. 3. n. 2. P. Faber lib. 1. ſemeſtr. c. 6. Stuchius in antiquit. conviv. lib. 1. c. 16. Beroaldus ad Svetonium in Nerone, c. 6. Turneb. lib. 3. adverſ. Cujac. in l. 52. §. 1. ff. de legat. 2. & ad tit. C. de infirmand. pœnis cœlib. Merillus lib. 2. obſerv. c. 33. & 37. & lib. 3. c. 33. Marcel. Donatus in dilucid. ad Sveton. in Nerone c. 6. Vicecomes lib. 2. de antiquis baptiſmi ritibus, c. 14. Viglius in §. nominatim, Inſtit. de exhered. liberor. Zerda ad Tertul. in Apolog. annot. 267. Nec ante nonum diem filius vitalis credebatur, ex ratione adducta a Plutarcho ubi ſupra; imo ſi ante ipſum diem decedebat, parentibus non proderat, ut ex lege Papia decimam bonorum capere poſſent: eoque referendus eſt Ulpianus in lib. reg. tit. de decimis: dum ait: " Quod communis filius, filiave poſt nonum diem amiſſus, unam decimam adjecit: „ Quæ verba ut apprime capiantur, obiter adnotandum eſt, lege Julia, & Papia conſtitutum fuiſſe, ut vir ex teſtamento uxoris, viciſſimque uxor ex teſtamento mariti, non niſi decimam bonorum partem, & tertiæ partis uſumfructum capere poſſent, ut teſtis eſt Ulpianus eod. tit. de decimis. Aliquando tamen ex ejuſdem legis beneficio conjuges inter ſe non unam decimam tantum, ſed etiam duas, vel tres, & quandoque ſolidum capere poterant: duas decimas, ſi communem filium amiſiſſent; tres, ſi duos; ſolidum, ſi tres, modo maſculus poſt nonum diem, femina poſt octavum decederent. Unde in dicto fragmento Ulpiani legendum eſſe, poſt nonum diem, jam notarunt Gothofredus, & Cujacius ibi, Briſſonius lib. 1. ſelect. c. 9. Connanus lib. 9. comment. c. 4. Et apud Gothos etiam ut parentes filiis ſuccederent, deſiderabatur, ut aqua baptiſmi luſtratus, ultra decimum diem vitam ageret, l. 17. tit. 4. lib. 4. legum Vviſigoth. Hodie tamen ſufficit, ut ſit baptizatus, & vivat per 24. horas, l. 13. Tauri, quæ eſt lex 2. tit. 5. lib. 5. recop. imo & apud nos communi totius populi catholici conſenſu receptum eſt, ut elapſo octavo nativitatis die, & ſolemniter baptiſmum infantes, & nomen accipiant, ut referunt Quintil. Mandoſius de ætate c. 1. n. 16. & 17. Tiraquell. in l. ſi unquam, verbo Suſceperit, n. 16. C. de revocand. P. Greg. lib. 9. ſyntag. c. 9. n. 26. Lara de vita hominis, c. 11. n. 7. Narbona de ætate, anno 1. q. 9. Ergo ante 8. diem infantes baptizari nequeunt.

7 Sed prorſus verius eſt, baptizari poſſe infans ſtatim ac natus imo & dum in uteris maternis exiſtit, ſi opera obſtetricis corpus ablui poſſit, dum forma profertur. Valide enim tunc conferri baptiſmum, docuerunt Gabriel in 4. diſt. q. 2. art. 3. dub. 2. Victoria in ſumma, tit. de baptiſmo, n. 32. Suarez, & Ægidius ad D. Th. q. 68. art. 11. Bonacina de baptiſ. diſp. 2. q. 2. punct. 3. n. 25. Prado tom. 1. de baptiſmo, tract. 2. q. 68. dub. 8. & probatur auctoritate, & ratione: auctoritate præſentis textus, ibi: Nec ſexum, nec ætatem excludens. Et textus in c. neque quemquam, v. Unde, de conſec. diſt. 4. Ratione, quia qui in utero eſt, poſt tempus formationis, & animationis eſt homo vivens, & animal; juxta Philoſophorum ſententiam, l. 1. §. 1. ſi quis proximior, ff. unde cognati. Tertul. in apol. c. 9. Lactantius de opificio Dei, c. 17. Amaya lib. 3. obſ. c. 1. §. 3. ex n. 30. qui enim in utero ſunt vere, ſi Philoſophica principia inſpicimus, in rerum natura ſunt, quamvis in bonis non ſunt. Faber in Papin. tit. 4. princ. 3. illat. 3. Licet Stoici fœtum portionem viſcerum matris eſſe putarent, Plutarchus lib. 5. de placitis Philoſophorum, c. 15. & 26. Seneca ep. ult. ibi: Maternorum viſcerum latens onus. Juxta quorum ſcholam accipiendi ſunt Papinianus in l. 9. ff. ad l. Falcid. ibi: Partus nondum editus homo non recte fuiſſe creditur. Ulpianus in l. 1. §. 1. ff. de ventre inſpic. ibi: Partus enim antequam edatur, mulieris portio eſt, vel viſcerum. Triphonius in l. Cicero, ff. de pœnis, Marcel. in l. 2. ff. de mortuo infer. Sed apud Conſultos talis pro homine non habetur, l. 2. ff. de pœnis, Marcel. in l. 2. ff. de mortuo inferend. l. in Falcidia 9. ff. ad l. Falcidiam. Quare omnia jura in nativitatis tempus collata partui reſervantur l. 3. cum aliis, ff. ſi pars hæreditatis; & ideo dum in utero ſunt, neque illis aſſignari libertus, l. ult. ff. de aſſign. libert. neque potuit dari libertas, neque potuit competere, l. cum inter 14. C. de fideic. libert. Notavi in can. Conc. Illiber. Unde cum fœtus poſt animationem contraxerit peccatum originale, capitul. regenerante 136. de conſec. diſt. 4. & non ſit aliud remedium præter baptiſmum, c. quiſquis 137. c. nulla 142. de conſec. diſt. 4. neceſſario dicendum eſt, fœtum capacem eſſe baptiſmi fluminis, ſi aqua ad eum pervenire poſſit; vel ſanguinis, ſi in odium Chriſtianæ Religionis occidatur, c. firmiſſime 15. q. 1. c. baptiſmi vicem, de conſec. diſt. 4. docent ultra ſupra relatos Navarrus lib. 3. conſ. ad hunc tit. conſ. ult. Narbona de ætate, anno 1. q. 2. n. 19. Nec contrarium probant textus in c. quicquid, 35. diſt. c. ſi ad matris 114. de conſecr. diſt. 4. Nam textus illi loquuntur de baptiſmo matris prægnantis; ita ut aqua minime attingat fœtum in utero matris clauſum, ut facile conſtat ex d. c. ſi quicquid, ibi: Si ad hoc ſacramentum accipiendum gravidam neceſſitas cogat. Et ex d. c. ſi ad matris 114. ubi diſputatur, an maneat baptizatus infans, cujus mater baptizata eſt, aliquo mortis urgente periculo, cum illum geſtaret in utero. D. enim Auguſtinus in utroque textu impugnat hæreticos, qui exiſtimabant baptiſmum matris diffundi etiam ad uterum, qui juxta Stoicos pars viſcerum matris eſt; & ideo negabant mulierem prægnantem baptizari poſſe, quia ſimul fœtus baptizatus credebatur, & ſi poſtea baptizaretur, iterabatur baptiſmus. Contra quos ita ſanxerunt PP. Conc. Neocæſar. can. 6. in hæc verba: " De prægnantibus, quod oportet eas baptizare, quando volunt; nihil enim in hoc ſacramento commune eſt parituræ, & illi, qui de ejus utero fuerit editus; quia uniuſcujuſque in illa confeſſione libertas arbitrii declaratur. „ Refelluntur etiam ex eo, quod infans in utero habet revera diſtinctum corpus, diſtinctamque animam, l. partum 26. ff. de V. S. l. ſi aliena 10. §. fin. ff. de uſucap. cum aliis congeſtis a Caranza de partu, c. 2. Merillo lib. 1. obſ. c. 16. Unde peculiari benedictione benedici poteſt, ut variis exemplis firmat Roſveidus in onomaſt. verbo Benedictio. Nec etiam contrarium probat Iſidorus relatus a Gratiano in c. qui maternis, de conſec. diſt. 4. ubi ait ſanctus, eum qui maternis uteris eſt, baptizari non poſſe; quia qui non eſt natus ſecundum Adam, non poteſt renaſci ſecundum Chriſtum. Nam omiſſis Greg. de Valentia diſp. 4. q. 1. punct. 2. Laym. 2. tom. tr. de baptiſmo, c. 3. n. 2. qui accipiunt Iſidorum juxta terminos textus præcedentis, in quo agebatur de baptiſmo matris prægnantis communicando fœtui, vel non; dicendum eſt cum Præceptore Archipræſule Valentiæ, Iſidorum agere de fœtu informi, & imperfecto ante animationem, cum eſt tantum ſpes animantis, aut puerperium, ut dicitur in c. aliquando 7. c. quod vero 8. c. Moyſes 9. c. ſicuti 10. 32. q. 2. cui vero convenit ratio adducta a D. Iſid. videlicet quod ipſe, qui natus non ſit ſecundam Adam, hoc eſt ad peccatum originale, non poteſt renaſci per gratiam ſecundum Chriſtum, quia ut ajebat D. Aug. ep. ad Dardanum, nemo naſcitur ſpiritualiter niſi prius naſcatur naturaliter, ideſt nativitate, quæ contingit per animationem fœtus, quæ ſit plerumque in viris quadrageſima die conceptionis, in feminis octuageſima, ut pluribus relatis docet Narbona de ætate, anno 1. q. 2. Nec tunc obſtat, quod dicebamus de circumciſione, argumento deducto ab ea ad baptiſmum; nam cum in pluribus differant inter ſe, non valet argumentum a circumciſione ad baptiſmum deductum. Circumciſio enim non fuit inſtituta ad tollendum peccatum originale, ſed tantum ut eſſet ſignum fœderis inter Deum, & Abrahamum, ac poſteros ſuos, Geneſis, c. 17. v. 11. & ut eſſet ſignum juſtitiæ per fidem acceptæ. D. Paulus ad Rom. c. 4. v. 11. Et ita circumciſionem non eſſe inſtitutam in remedium peccati originalis, probant, & defendunt Bellarm. lib. 2. de Sacram. in genere, c. 15. & 17. Vaſq. in 1. 2. diſp. 130. c. 2. Becanus in analog. c. 14. Unde circumciſio non præfigurabat in omnibus baptiſmum, ſiquidem baptiſmus confert gratiam, ac ſit per ablutionem, & perficitur per invocationem SS. Trinitatis: quæ in circumciſione non contingebant; tantum enim circumciſio præfigurabat baptiſmum in eo, quod ſicut circumciſio erat ſignum ſecernens Judæos ab aliis, ita baptiſmus eſt ſignum, per quod Chriſtiani ab infidelibus ſecernuntur: unde licet circumciſio deberet die 8. nativitatis, non antea fieri, propter infantis teneritatem; tamen diutius differri poterat, ut contigit in circumciſione Joſue, c. 5. v. 6. ita & baptiſmus poteſt adminiſtrari ante, vel poſt diem 8. quanto citius, ne infans decedat cum peccato originali.

Ex ſupra traditis accipit lucem textus in c. baptizari, 5. diſt. in illis verbis: " Baptizari autem, vel enixam mulierem, vel hoc, quod genuerit; ſi periculo mortis urgetur, vel ipſa hora eadem, qua gignit, vel hoc, quod gignitur, eadem qua natum eſt, nullo modo prohibetur. „ Qui textus accipiendus eſt non de prima generatione, ſed de ſecunda, ideſt, nativitate ex utero matris; nam in utroque jure gignere idem eſt, ac parere, lege qui filiabus 17. §. 1. ff. de

8 Exponitur text. in c. Baptizari, 5. diſt.

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

de l. 1. c. ſi mulier 2. eod. diſt. 5. ubi verbum genuerit, extat pro peperit: c. ad ejus 4. eod. diſt. ubi ſæpe ſæpius idem probatur. Unde ſenſus Greg. in d. c. baptizari, eſt, enixam mulierem eadem hora, quæ pepererit; & partum eadem, qua editus eſt, ſi periculum mortis adeſt, poſſe baptizari, non expectato ſolemni baptiſmi tempore, ne morte præoccupatus hoc unico peccati originalis remedio privetur, ut docetur in c. ne quod abſit 98. c. placuit 111. c. ſi qua 116. de conſecrat. diſt. 4.

§.

VErum quidam ex hac ſolutione inveniſſe ſe credunt viam ad alias quæſtiones, argumentantes ex eo, quod dicimus parvulis in baptiſmate peccatum originale dimitti, quod in adultis, dormientibus, vel amentibus peccatum, ſi baptizantur, ratione ſimili dimittatur. Cum enim neutri ſentiant tunc, vel conſentiant, dicunt idem in ſimilibus judicandum. Hic vero dicimus diſtinguendum, quod peccatum eſt duplex, originale ſcilicet, & actuale; originale, quod abſque conſenſu contrahitur, & actuale, quod committitur cum conſenſu. Originale igitur quod ſine conſenſu contrahitur, ſine conſenſu per vim a remittitur ſacramenti: actuale vero, quod cum conſenſu contrahitur, ſine conſenſu minime relaxatur. Sed adhuc quæritur, quare non ſaltem originale peccatum amentibus, & dormientibus in baptiſmo, ſicut parvulis, dimittatur. Ad hoc eſt taliter reſpondendum, quod Dominus, qui totum hominem ſanum fecit in Sabbato, opus imperfectionis non novit, & ob hoc peccata non ex parte, ſed ex toto dimittit. Præterea pœna originalis peccati eſt b carentia viſionis divinæ: actualis vero pœna peccati eſt gehennæ perpetuæ cruciatus. Unde ſi primum dimitteretur alicui, altero non dimiſſo, talis non careret viſione Dei propter originale dimiſſum; & cruciaretur in gehenna perpetuo propter reatum criminis actualis. Sed hæc tamquam impoſſibilia ſeſe minime patiuntur, imo ſibi mutuo adverſantur. Interim vero quæritur, utrum hujuſmodi dormientibus, & amentibus Sacramenti ſaltem c character in baptiſmate imprimatur, ut excitati a ſomno, vel ab ægritudine liberati, non ſint denuo baptizandi. Sunt autem nonnulli, qui dicunt, quod ſacramenta, quæ per ſe ſortiuntur effectum, ut d Baptiſmus, & Ordo, ceteraque ſimilia, non ſolum dormientibus, & amentibus, ſed invitis etiam, & contradicentibus, etſi non quantum ad rem, quantum tamen ad characterem conferuntur; cum non ſolum parvuli, qui non conſentiunt, ſed ficti, qui quamvis non ore, corde tamen diſſentiunt, recipiant ſacramentum. Sed opponitur talibus, quod qui fuiſſent inviti, & reluctantes immerſi, ſaltem ratione ſacramenti ad juriſdictionem eccleſiaſticam pertinerent, unde ad ſervandam regulam fidei Chriſtianæ forent rationabiliter compellendi. Verum id eſt religioni e Chriſtianæ contrarium; ut ſemper invitus, & penitus contradicens, ad recipiendam, & ſervandam Chriſtianitatem aliquis compellatur, propter quod inter f invitum & invitum, coactum & coactum alii non abſurde diſtinguunt, quod is qui terroribus abſque ſuppliciis violenter attrahitur, ne detrimentum incurrat, baptiſmi ſuſcipit ſacramentum, talis quidem, ſicut & is, qui ficte ad baptiſmum accedit, characterem ſuſcipit Chriſtianitatis impreſſum, & ipſe tanquam conditionaliter volens, licet abſolute non velit, cogendus eſt tamen ad obſervationem fidei Chriſtianæ. In quo caſu debet intelligi decretum illud Concilii g Toletani, ubi dicitur, quod qui jam pridem ad Chriſtianitatem coacti, ſicut factum eſt temporibus religioſiſſimi Principis h Siſebuti, quia jam conſtat eos ſacramentis divinis aſſociatos, & gratiam baptiſmi ſuſcepiſſe, & chriſmate unctos eſſe, & corporis Domini extitiſſe participes, oportet ut fidem etiam, quam neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blaſphemetur, & fides quam ſuſceperint, vilis, ac contemptibilis habeatur. Ille vero, qui nunquam conſentit, ſed penitus contradicit, nec rem, nec characterem ſuſcipit ſacramenti; quia plus eſt expreſſe contradicere, quam minime conſentire; ſicut nec ille notam alicujus reatus incurrit, qui contradicens penitus, & reclamans thurificare idolis i cogitur violenter. Dormientes autem, & amentes, ſi prius quam in amentiam inciderent, aut dormirent in contradictione perſtiterant, quia in eis intelligitur contradictionis propoſitum j perdurare, ſi fuerint ſic immerſi, characterem nec ſuſcipiunt ſacramenti; ſecus autem, ſi prius catechumeni extitiſſent, & habuiſſent propoſitum baptizandi: Unde tales in neceſſitatis articulo conſuevit k Eccleſia baptizare. Tunc ergo characterem ſacramentalis imprimit operatio, cum obicem non invenit obſiſtentem.

N O T Æ.

1 a REmittitur ſacramenti.) Antiqua fuit Origeniſtarum hæreſis, peccata per baptiſmum non tolli, ſed tantum tegi, ut tamen morte detegerentur. Ita tenuit Proculus quidam Origeniſta, teſte Epiphanio hæreſi 64. quem errorem ſequuti fuerunt Meſſalini, ut Theodoretus auctor eſt lib. 4. de fabulis hæreticor. Idem delirium amplexi fuerunt inovatores veterum errorum, Lutherus in antidoto Conc. Trident. ſeſſ. 5. Kemnitius in examine ejuſdem Concilii: quos aperte refellunt Bellarminus lib. 1. de baptiſmo, cap. 13. Franciſc. Valens in concord. juris, part. 1. in c. 2. 23. diſtinct. & eam hæreſim damnavit Trident. ſeſſ. 5. de peccato origin. aſſerens per baptiſmum tolli totum id, quod veram, & propriam peccati rationem habet. Item Florentinum in litteris unionis, ubi pro effectu baptiſmi aſſignat remiſſionem peccati cujuslibet, tam originalis, quam actualis; & hoc in Symbolo Concilia Nicænum, & Conſtantinopolit. profitentur ibi: Credimus unum baptiſma in remiſſionem peccatorum.

2 b Carentia viſionis.) Nec contrarium probat D. Auguſtinus relatus in cap. firmiſſime, 83. de conſecrat. diſt. 4. in princ. & præcipue in verſiculo Firmiſſime, ubi poſtquam tradiderat omnem hominem ex viro, & muliere conceptum, cum originali peccato naſci, ideſt concipi impietati ſubditum, & morti ſubjectum, ſubjungit, non ſolum adultos homines ratione utentes, verum etiam parvulos, qui ſive in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, ſive cum de matribus nati ſine ſacramento baptiſmi de hoc ſæculo tranſeunt, ſempiterno igne puniendos. Nam accipiendus eſt Sanctus de pœna damni, & carentia viſionis Dei; nam in ſacra Scriptura, & apud Eccleſiæ Patres ignis nomine notatur pœna, aut vindicta gravis, quæcumque illa ſit, Pſ. 76. v. 10. ibi: Igne nos examinaſti, ideſt verberibus, & plagis, ut optime notat ibi D. Baſilius in Pſ. 139. v. 11. ibi: Cadent ſuper eos carbones ignis. Ubi D. Chryſoſt. ita inquit: Carbones ignis, & ignem dicit ſupplicium, quod a ſuperiori mittitur. Tradunt poſt alios Joan. Paiba in doctr. ſacr. Script. lib. 10. c. 26. n. 1. Granados tom. 4. in 3. p. controv. 2. tract. 1. diſp. 1. n. 147.

3 c Character.) Certum enim eſt, baptiſmi peculiarem effectum eſſe characteris impreſſionem in anima; nam licet alia ſacramenta tantum conferant gratiam, baptiſmus tamen præſtat gratiam, & præbet characterem. Chryſoſt. hom. 2. in ep. ad Epheſios, ibi: " Porro charactere Spiritus S. nos inſignivit. D. Aug. l. 6. de baptiſmo, c. 1. dicit in generali Concilio approbatum: Satis, inquit, eluxit Paſtoribus Eccleſiæ Catholicæ toto orbe diffuſæ, per quos poſtea plenarii Conc. auctoritate originalis conſuetudo firmata eſt, & ovem, quæ foris errabat, & Dominicum characterem a fallacibus deprædatoribus ſuis foris acceperat, venientem ad Chriſtianæ unitatis ſalutem, ab errore corrigi, a captivitate liberari a vulnere ſanari; characterem tamen Dominicum in ea cognoſci potius, quam improbari. „ Probat variis ſacræ paginæ, & SS. PP. teſtimoniis Bellarminus l. 2. de Sacram. c. 20. cum ſeq. Unde convincitur Kemnitius qui in 2. part. examinis Concilii, Innocentium noſtrum auctorem facit hujus vocis, characteris; cum jam temporibus SS. Auguſtini, & Chryſoſtomi in uſu eſſet: igitur peculiariter imprimitur character, quia per hoc ſacramentum ſuſcipiens efficitur novus homo diſtinctus ab aliis non baptizatis; accipit novam poteſtatem, & deputatur novo miniſterio. Conc. Flor. ubi ſup. Trid. ſeſſ. 7. c. 7. Etiam audiendus non eſt Sot. in 4. diſt. 4. art. 2. verſ. Prima opinio, aſſerens characterem hunc eſſe merum ens rationis, neque eſſe ullam prorſus rem, neque entitatem ab anima quoquo pacto diſtinctam: quem refellit P. Mendo in ſtatera, diſſertat. 9. q. 1. n. 17.

d Baptiſmus, & ordo.) Non inde inferas, eſſe in Eccleſia alia Sacramenta, quæ per ſe non ſortiantur effectum; cum certum ſit omnia ſacramenta novæ legis per ſe effectum ſuum conferre ex opere operato. Conc. Conſtantin. 1. in ſymbolo, Milevit. c. 2. Trid. ſeſſ. 7. c. 8. & 15. late probat Bellarmin. lib. 2. de ſacram. c. 7. Ea verba præſentis textus, per ſe ſortiuntur effectum, referenda ſunt ad peculiarem effectum characteris, non vero ad alios effectus; quia proprium eſt ſacramenti Ordinis, Baptiſmi, & Confirmationis, characterem imprimere, c. ad abolendam, de hæreticis. Quod ex eo provenit, quia per hæc ſacramenta novus homo conſtituitur, ac novum ſtatum, novamque poteſtatem recipit. 4

e Religioni Chriſtianæ contrarius.) Conſonant textus in capitul. quia ſincera, c. ſincera, c. de Judæis, 45. diſt. c. ad fidem 25. q. 3. c. ſicut Judæi 15. de Judæis. Nam certum eſt, neminem ad credendum compelli, nec ad religionem profitendam cogi, d. c. ſicut Judæi 15. ubi latius dicemus, de Judæis. 5

f Invitum, & invitum.) Quod diſcrimen etiam agnoſcit Alexand. III. in cap. de muliere, de ſponſal. videlicet, ut alia vis ſit abſoluta, alia conditionalis, ut expoſui in cap. 3. de his, quæ vi. 6

g Toletani.) Quarti videlicet can. 59. relati in c. de Judæis, 45. diſt. cui interfuiſſe ipſum Siſebutum male retulit Roder. Sanctius Epiſcopus Palentinus in ejus vita, cum celebratum fuiſſet poſt eum ſub Siſenando anno 681.

h Siſebuti.) Ivo Carnot. part. 1. Decreti, cap. 276. & p. 13. cap. 94. Burchardus lib. 4. Decreti, capit. 82. legunt Siſenan- 7

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

ſenandi: ſed male. Siſebuti enim tempore, ideſt anno Chriſti 613. Imperator Heraclius, mirus Aſtrologus, & Ariolorum vanitati deditus, cernens a circumciſis gentibus divino nutu Imperium eſſe vaſtandum, quod poſtea a Saracenis, ſive Mahometanis impletum fuit, ut referunt Aimonius *lib.* 4. *hiſtor. Franc. c.* 22. Platina *de vitis Pontif. in Adeodato*, Joann. Mariana *lib. 6. de rebus Hiſpan. c.* 3. Zamalloa *in compend. hiſtor. Hiſpan. lib.* 25. *cap.* 25. Jacobus Bleda *in hiſtor. Maur. lib.* 1. *c.* 12. *pag.* 36. rogavit Theodoricum Legatum Siſebuti, ut ipſum Regem induceret, ut Judæorum gentem omnibus exitialem ex univerſa Hiſpania expelleret, ut referunt Mariana *lib. 6. de rebus Hiſpan. c.* 3. Ambroſius de Morales *lib. 6. c.* 13. Padilla *hiſt. Eccl. cent.* 7. *c.* 10. Genebrardus *in chronol. anno* 623. Joannes Gothus *in hiſt. Goth. lib.* 16. *c.* 14. Quod & Dagoberto Regi Francorum ipſum Imperatorem ſuaſiſſe referunt Baronius *anno* 614. *n.* 42. Greg. Turon. *in hiſt. Franc.* Aimonius *lib. 4. ejuſdem hiſtor. c.* 22. Siſebutus protinus ſequentem tulit: "Cum veritas ipſa petere, quærere & pulſare nos doceat, præmonens quod cum regnum cœlorum violenti diripiant, in nullo eſt dubium, quod ille indultæ gratiæ munus abhorreat, qui ad eam procedere ardenti animo non feſtinat. Proinde ſi quis Judæorum, de his ſcilicet, qui nondum ſunt baptizati, aut ſe baptizare diſtulerit, aut filios ſuos, vel famulos nullo modo ad ſacerdotem baptizandos remiſerit, vel ſe, ſuoſque de baptiſmo ſubtraxerit, vel unius anni ſpatium poſt legem hanc editam quiſpiam illorum ſine gratia baptiſmatis tranſierit: horum omnium tranſgreſſor, quiſquis ille repertus fuerit, & certum flagella decalvatus ſuſcipiat, & debita multetur exilii pœna: res tamen ejus ad principis poteſtatem pertineat, qualiter ſi incorrigibilem durior oſtenderit vitam, perpetua in ejus, qui eas Princeps largiri voluerit, poteſtate permaneat. „ Extat *in l. 3. tit. 3. lib. 12. legum Vuiſigoth.* referunt S. Iſidorus *in chron. Goth. era* 651. ubi de Siſebuto, ita ait: "Qui in initio regni ſui Judæos ad fidem Chriſtianam permovens æmulationem quidem Dei habuit, ſed non ſecundum ſcientiam; poteſtate enim compulit, quos provocare fidei ratione oportuit. „ Lucas Tudenſis *in chron. Mundi*. Roderic. Toletanus *libr. 1. de rebus Hiſpan. canon.* 17. Alphonſus Carthagena *in anaceph. cap.* 3. Baſſæus *in chron. anno* 616. Et licet Siſebuti factum improbetur in præſenti canone 79. Conc. Tolet. tamen magna excuſatione dignum eſt, ob rectum erga religionem Catholicam zelum. Quo modo factum hoc Siſebuti expoſuerunt Valentia *tom. 3. diſp. 1. q. 10. punct.* 6. I. Lipſius *lib. de una relig. adverſ. dialog. verſ. Divinum illud*. Madera *in Monarch. Hiſpan. c. 6. fol.* 41. Solorzanus *tom. 1. de jure Ind. lib. 1. c. 19. n.* 86.

8 i *Idolis cogitur.*) Unde excuſari poteſt Marcellini factum, quod refertur a Baronio *anno* 402. *n.* 12. videlicet Marcellinum vi præciſa coactum idolis thurificaſſe.

j *Perdurare.*) Unde deducitur, voluntatem interpretativam ſufficere; qui enim actualem intentionem habuit, licet poſtea in ſomnum incidat, aut furorem, nihilominus poteſt baptizari, aut Eccleſiæ reconciliari, *c. qui recedunt 26. q.* 6. Licet enim amentes, & dormientes voluntatem actualem non habeant, tamen cenſentur perſiſtere in eadem voluntate, *leg. ſi is, qui animo 22. ff. de acq. poſſ. l. 3. §. ſi ſervus, ff. de uſucap.* Valentia *lib. 2. illuſtr. in d. l. 3. §. ſi furioſus*.

9 k *Conſuevit Eccleſia.*) Adhuc videlicet pendente tempore catecheſis, alias ſi neceſſitas non adeſſet, expleri deberet tempus catecheſis, intra quod inſtruebantur in fidei myſteriis, *c. baptizari, c. de catechumenis, de conſecr. diſt.* 4. late illuſtrat Vicecomes *de ritibus baptiſmi lib. 2. fere per tot.* & nos *in can. Concilii Illib.*

COMMENTARIUM.

10 *Concluſio traditur, & probatur.* Ex hoc textu ſequens communiter deducitur aſſertio: "Si amentes antea petierint baptiſmum, poſſunt baptizari; inviti vero baptizati characterem non recipiunt. „ Quam concluſionem probat textus *in c. qui ſincera, c. de Judeis, 45. diſt. c. ad fidem, 25. qu. c. qui recedunt, 26. q. 6. c. ſolet, c. ægrotantes, de conſecr. diſt. 4. c. ſicut 15. de Judæis*. Alia juris teſtimonia congeſſerunt Ant. Auguſt. *in epit. jur. lib. 12. tit. 1. & 17. & lib. 22. tit.* 8. Creſpetius *in ſumma, verbo Judæi*. Illuſtrant ultra congeſtos a Barboſa *in præſenti*, Div. Thom. 2. 2. *q.* 80. *art.* 8. Suarez *de Sacram. 3. p. diſp.* 154. *ſ.* 1. Acunna *in c. de Judæis, diſt.* 45. Covar. 3. *var. c.* 15. Hallier. *de ſacris elect. ſect. 5. cap.* 1. Balſamon *in canon.* 48. *Synod. Carthag.* Albaſpin. *lib. 1. obſ. c.* 9. Avendanno *lib. 2. de metu, c.* 17.

11 *Impugnatur tradita aſſertio.* Sed pro dubitandi ratione in præſentem aſſertionem ita inſurgo: Ad baptiſmum nullo modo deſideratur voluntas ex parte ſuſcipientis: ergo amentes, & dormientes, etſi antea propoſitum baptizandi non habuerint, baptizari valent. Antecedens probatur; nam infans nec judicium, nec voluntatem habet, *l. 1. Cod. de falſa moneta*; & omnia, quæ vidit, ignorat, *l. ult. ff. rem pupilli, l. pupillus, ff. de R. J.* & æquiparatur furioſo, *§. furioſus, Inſtitut. de inutil. l. 2. ff. de jure codicil.* plura Petrus Faber, & Gothofredus *in l. in negotiis, ff. de R. J.* ſed infans baptizari poteſt. Conc. Milevit. *can.* 2. Gerund. *can.* 5. Brachar. 2. *can.* 7. Clement. 1. *de ſumma Trinit.* probavi ſuperiori commentario. Igitur etiam amentes, & dormientes, etſi antea baptiſmum non petierint, baptizari valent. Augetur hæc dubitandi ratio ex eo, nam dormiens quodammodo voluntatem, & judicium habet; ſiquidem ex delicto commiſſo tenetur; *l. ſi ſervus 27. §. 9. digeſt. ad leg. Aquil.* Ergo ſi ex delicto dormiens poteſt obligari, poterit etiam & baptiſmum recipere. Augetur tandem hæc dubitandi ratio *ex capit. qui recedunt, in fine, 26. q. 6.* ubi agitur de reconciliatione eorum, qui cum in gradu pœnitentiæ ſolemnis eſſent, ſubito obmutuerunt; & ajunt PP. Concilii Arauſic. quod poterunt reconciliari, ſicut & baptizari, & circa amentes ita ajunt: *Amentibus etiam quæcumque pietatis conferenda ſunt*. Ergo ſi omnia, quæ ſunt pietatis, amentibus conferri poſſunt, etiam baptiſmus illis adminiſtrari valet.

Qua dubitandi ratione non obſtante, vera eſt præſens aſſertio, pro cujus expoſitione ſciendum eſt, ſubjectum capax ſacramenti baptiſmi eſſe quemlibet hominem viatorem, cujuſcumque ſexus, ætatis, vel conditionis, non baptizatum, habentem intentionem ſuſcipiendi hoc ſacramentum, ſive veram, cum jam rationis judicio fruitur; ſive præſumptam, cum ante rationis uſum a parentibus baptiſmo traditur. Quam doctrinam pluribus Eccleſiæ decretis firmant, & SS. PP. teſtimoniis probant Bellarmin. *tom. 2. controverſ. lib. 1. de baptiſmo, c. 8. eodem tractat. c. 10. q.* 1. Gregorius de Valentia *tom. 4. diſput. 4. q.* 3. Summiſtæ, & Theologi Moraliſtæ de hoc ſacramento agentes, congeſti a Martinez de Prado *tom. 1. de ſacram. tit. de baptiſmo, c. de ſubjecto*: nam ſicut omnibus eſt neceſſarius baptiſmus, juxta illud D. Joannis *cap. 3. Niſi qui renatus fuerit*, quia omnes in Adam peccaverunt, D. Paulus *ad Romanos cap. 5. & 1. ad Corinth. cap.* 15. ita omnibus convenit per januam Sacramentorum, videlicet baptiſmum, ingredi Eccleſiam, & regenerari. Deinde omnes PP. tam Eccleſiæ Latinæ, quam Grecæ, hanc ſententiam deducunt ex illis verbis Chriſti Domini apud Matthæum *cap. ultim. Docete omnes gentes, baptizantes eos*. In quibus Chriſtus Dominus abſolute docuit, quamcumque gentem eſſe capacem hujus ſacramenti: igitur quilibet homo, cujuſcumque ætatis, aut conditionis ſit, capax eſt hujus ſacramenti. Dixi, quilibet homo, ut excludantur animalia, & alia inſenſibilia, quæ cum peccatum originale non contraxerint, quod ex Adamo traducitur, Trid. *ſeſſ. 5. cap. 3. & ſeſſ. 6. cap.* 3. & expertia rationis ſint, incapaces ſunt hujus Sacramenti, ut de ſatyris, & brutis etiam natis ex femina, & animali, & poſt Divum Thomam docent Trullench *lib. 2. de baptiſmo, cap. 1. dub. 6. num.* 2. Dicaſtillo, Candidus, & Bonacina relati a Leandro *de ſacram. baptiſmi, diſp. 5. quæſt.* 2. Circa monſtrum vero non conſentiunt Moraliſtæ, aliis affirmantibus capax eſſe baptiſmi, aliiſque quamplurimis negantibus. Sed pro eorum conciliatione, atque hujus dubii reſolutione dicendum eſt, monſtrum pluribus modis conſiderari poſſe: aut genitum ex homine, & animali; & tunc baptizari non poſſe, recte affirmat Henriquez *lib. 4. ſummæ, cap.* 21. licet eo caſu baptiſmum rite adminiſtrari poſſe ſub conditione ſi capax ſit, teneat poſt Dicaſtillum, & Caſtrum Palaum Leander *ubi ſupra quæſt.* 3. vel ſi genitum ex viro, & femina portentum, ſeu prodigium naſcatur, ut ſi mulier contra formam generis humani vitulum enixa ſit, de quo partu loquitur Conſultus *in l. non ſunt liberi 14. digeſt. de ſtatu homin.* & tunc DD. communiter diſcrimen conſtituunt inter monſtrum, quod caput ferinum habet; & inter illud, quod humanum caput habet, & cetera membra ferina: primo caſu monſtrum baptizari non poſſe affirmant, ſecundo vero caſu baptiſmum adminiſtrari poſſe docent. Ita Navarrus, Bonacina, & Comitolus relati a Leandro ſupra, *q.* 4. ex ea ratione, quia caput principalis hominis pars eſt, *leg. cum in diverſis 44. digeſt. de relig.* in hoc tamen caſu differendum eſſe baptiſmum per aliquod tempus, ut melius cognoſci poſſit monſtri natura, proxime laudati DD. affirmant. Aliquando vero partus non prodigioſus, ſed portentoſus naſcitur, cum videlicet forma hominis non deeſt, ſed in aliquo peccavit natura; quia ſervata humani partus forma membrorum officia ampliavit, ut ſi cum tribus manibus, oculiſve, aut ſi cum pluribus digitis partus edatur: de quo portentoſo partu loquuntur Conſulti *in dict. leg. non ſunt liberi, in fine, leg. hoc tantum 38. l. quæret 135. digeſt. de V. S.* junctis traditis a Carranza *de part. cap.* 17. Torreblanca *lib. 5. de jure ſpirit. capit.* 8. Arellano *capit. 8. de juris ratione, libr. 2. capite 5. per totum, & lib. 2. ſingul. capit.* 2. Dom. Joſeph. de Retes *lib. 1. opuſc. capit.* 1. nam iſti portentoſi partus veri liberi ſunt, *leg. ultim. titul. 23. partit.* 4. ubi de partu prodigioſo, & portentoſo ita ait Alphonſus Rex: "No deben ſer contados fijos los quæ nacen de la muger, y no ſon figurados como homes, aſſi como ſi huvieſſen cabeza, ò otros miembros de beſtia: mas ſi la criatura nace en figura de home, maguer aya miembros ſobejanos, ò menguados, no le empece. „ Portentoſus ergo partus baptizari poteſt, qui homo eſt, licet ſuperflua habeat membra: & ſi naſcatur cum duobus capitibus, ita ut certum ſit, eſſe diſtinctas perſonas; quia dormiente uno capite, aliud vigilat, & movetur, ſeorſim ſingula membra baptizanda ſunt; & ſi certo deprehendi non poſſet, duas eſſe perſonas, tunc abſolute baptizanda eſt pars illa, quæ ad unam animam pertinet; reliquæ vero partes ſub conditione, non vero abſolute ſunt baptizandæ, ut poſt Marſilium, & Vaſquez, docet Diana *p. 9. tract. 6. reſ. 30. in fine*. 12

Diximus etiam, hominem baptizandum debere eſſe viatorem, ideſt vivum, non defunctum; quia mortuus baptizari non poteſt. Conc. Carthag. 3. *can. 6. ibi*: "Cavendum eſt, ne mortuus baptizari poſſe fratrum infirmitas credat. „ Ubi 13

hæreſim Marcioniſtarum condemnari refert Baronius *tom. 4. anno* 386. & notavi *in can. 37. Concilii Illiberit.* Nam cum certum ſit, animas a corporibus ſeparatas juſtificari non poſſe, nec mereri, juxta illud Eccleſiaſtici *c.* 14. "Ante obitum tuum operare juſtitiam, quia non eſt apud inferos invenire cibum, *Joannis c.* 9. Venit nox, in qua nemo poteſt operari. *Lucæ c.* 15. Jam non poteris amplius villicare. „ Probat Bellarminus *de purg. lib.* 2. Nec contrarium docet Paulus 1. *ad Cor. c.* 15. ibi: "Quid faciunt hi, qui baptizantur pro mortuis, ſi mortui non reſurgunt? „ Unde deducebant Marcioniſtæ, & Cataphryges mortuos valide baptizari. Refert Baronius *anno 57. n. 164. & 146. n. 12. & 173. n.* 4. Turrianus *pro canonibus l. 4. c.* 14. Nam omiſſis variis interpretationibus adductis a Caſtro *de hereſibus, verbo Baptiſmus*, Sebaſtiano Medices *eodem tract. & verbo*, Cornelio a Lapide *in eod. textu*, Ægidio *de ſacram. diſp. 11. dub.* 1. Vaſquez 2. *tom. 3. p. diſp. 157. c.* 3. dicendum eſt, apud Apoſtolum baptizari pro mortuis idem eſſe, ac baptizari a mortuis, hoc eſt a contactu mortui eluendo, & purgando ſe. Nam cum *c. 19. Numeror.* præcipitur, ut qui tangeret corpus mortui, immundus cenſeretur, donec ablueretur modo ibi præſcripto, de quo ritu agitur *c. 34. Eccleſiaſt.* "Qui baptizatur a mortuo, & iterum tangit mortuum, quid proficit lavatio ejus? „ D. Paulus ad inſtruendam, & probandam carnis reſurrectionem utitur prædicto argumento; non tamen loquitur D. Paulus de ſacramento Baptiſmi, quod mortui recipere nec per ſe, nec per alios poſſunt, ut notavi *in d. can.* 37.

14 *Impugnatur tradita aſſertio.* His ſuppoſitis, ratio præſentis deciſionis eſt, hominem invitum baptizatum baptiſmum non recipere; amentem vero, & dormientem, ſi ante ſomnum, aut amentiam baptiſmum petierit, poſſe rite, & valide baptizari: nam cum in baptizando deſideretur voluntas, juxta illud præceptum Domini: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit*; ideo nemo renuens, & invitus baptizari debet. Faciunt D. Bernardus *ſerm. 66. in Cantica*, ibi: "Fides ſuadenda eſt, non imperanda. *Tertul.* ad Scapul. *ibi*: Non eſt religionis cogere religionem, quæ ſponte ſuſcipi debet, non vi. *Theodor. apud Caſſiodor.* lib. 2. var. *ibi*: Religionem imperare non poſſumus, quia nemo cogitur, ut credat invitus. „ Dicemus latius *in c. ſicut Judæi, de Judæis*. Sed cum quis petiit baptiſmum, licet poſtea in amentiam inciderit, ſemper præſumitur perſeverare in eadem voluntate, juris interpretatione. Quare recte in præſenti docetur, eum baptizari poſſe, ſi antea baptiſmum petierit. Unde dormiens retinet poſſeſſionem, *l. nunquam 31. §. ſi ſervus, digeſt. de uſucap.* quia in eo non deficit animus, ſed quieſcit, ut ait D. Thom. 1. *p. q. 48. art. 3. in corpore, & in lib. de ſomno, & vigilia, q. 1. & 4.* Eſt enim brevis, & temporalis remiſſio animi, non defectio, teſte Cicerone *lib. 7. de divin.* Similiter furioſi retinent poſſeſſionem ex juris æquitate, *l. 1. §. furioſus, l. nunquam 31. §. ſi ſervus, l. juſto 44. §. eum qui, digeſt. de uſucap.* Giphanius *in l. ſi is, qui 27. digeſt. de acquir. poſſeſſ.* Valentia *ad illum tit. tract. 2. c. 6. n.* 9. Facit Conc. Illib. *can.* 45. in illis verbis: "Qui aliquando fuerit catechumenus per infinita tempora, & nunquam ad Eccleſiam acceſſerit, ſi eum de Clero quiſquam agnoverit voluiſſe eſſe Chriſtianum, aut teſtes aliqui extiterint fideles, placuit ei baptiſmum non negari, eo quod in veteri homine deliquiſſe videatur. „ Pro cujus canonis expoſitione plura in ejus notis adduximus.

15 *Diſſolvitur dubitandi ratio.* Nec obſtat dubitandi ratio ſupra adducta, pro cujus ſolutione, omiſſis traditis ſuperiori commentario, dicendum eſt, verum eſſe in infantibus non dari actualem voluntatem ſuſcipiendi Baptiſmum; dari tamen ex perſona ſuſceptoris, ſeu patrini, ut probavi in commentario antecedenti. Nec obſtat augmentum ipſius dubitandi rationis deductum *ex d. l. ſi ſervus 27. §. 9.* Nam omiſſa difficultate, an in ejus textus ſpecie detur actio utilis, an vero directa, quam examinat D. Joan. Suarez *lib. 2. ad l. Aquil. c. 2. ſect.* 2. dicendum eſt, tunc dormientem ex delicto teneri, quando aliqua præceſſit culpa, ſaltem in non præcavendo damnum; alias enim ſi nulla præceſſit culpa, dormiens ex delicto non obligatur, ut latius proſequuntur Paulus Zacchias *lib. 22. qq. medicolegal. tit. 4. c.* 12. Farinac. *in praxi, q. 98. ex n.* 62. Covar. *in Clement. ſi furioſus, 3. p. in princ. n.* 7. Gomez *lib. 3. var. c. 1. n.* 74. unde cum in ea ſpecie culpa præceſſiſſet in non extinguendo igne, dormiens de incendio ſequuto tenetur. Nec etiam obſtat textus *in d. c. qui recedunt, §. fin.* nam omiſſa ſolutione Gloſſæ ibi, *verbo Amentibus*, quæ aſſerit ibi PP. agere de hominibus amentibus ita natis, qui poſſunt ad opera pietatis admitti, dicendum eſt, textum illum eſſe accipiendum de amentibus illis, de quibus in præſenti textu agitur, qui ante amentiam Baptiſmum petierunt: vel etiam textus ille accipi poteſt de illis operibus pietatis, quæ voluntatem, & conſenſum in ſuſcipiente non exigunt.

16 *Exponitur canon in Concil. Neocæſar.* Sed ſupra traditis primo obſtat textus *in can. 12. Concilii Neocæſ. ibi*: "Si quis in ægritudine conſtitutus fuerit baptizatus, presbyter ordinari non debet; non enim fides illius voluntaria, ſed ex neceſſitate eſt, niſi forte poſtea ipſius ſtudium, & fides probabilis fuerit, aut hominum raritas cogat. „ Ex quibus deducitur, eum qui in ægritudine baptizatur, non ex voluntate Baptiſmum ſuſcipere. Igitur non recte dicimus, ex voluntate interpretativa Baptiſmum rite conferri illis, qui poſtquam petierunt Baptiſmum in ægritudinem, aut amentiam inciderunt. Pro cujus canonis expoſitione, qui eiſdem verbis reperitur apud Gratianum *in c. un. 57. diſt.* dicendum eſt, quod licet illi, qui in ægritudine poſiti baptizantur, verum recipiant Baptiſmum; tamen irregulares ſunt, quia quodammodo urgente mortis periculo fidem ſuſceperunt, qui appellantur grabatarii *in can. 8. Conc. Altiſſiod.* notavit Menardus *in not. ad lib. ſacram. D. Greg. fol.* 161. clynici a D. Hieron. & Cypriano, quos refert, & ſequitur Spondanus *ad Baronium anno 254. n.* 4. Quare & de ipſorum Baptiſmo aliquando dubitavit Cornelius Papa *in ep. ad Fabianum Antiochen. Epiſcopum*, apud Euſebium *lib. 6. hiſt. Eccleſ. c.* 35. notavi *in can. 37. Concilii Illib.* Unde Patres in eo canone in ægritudine baptizatum tantum a ſacris ordinibus removent, non tamen jubent ipſum iterum baptizari.

Secundo ſupra traditis obſtat Conc. Tolet. 8. *can.* 7. ubi cum agatur de ſacerdotibus, qui ad conjugia, moreſque ſæculi redierunt, & quomodo illi compeſcendi ſint, ajunt PP. Hiſpaniæ, quod nullo modo poſſunt deſerere votum jam emiſſum: quod probant exemplo eorum, qui jam baptizati ſunt, qui fidem deſerere non poſſunt, & hæc referunt difficilia verba: "Baptiſmatis inappretiabile donum eſt; ſemper, & ſæpe non ſolum nolentibus, verum & quod majus eſt, neſcientibus impartitur. „ Ex quibus expreſſe deducitur, nolentibus, & inſcientibus ſacramentum Baptiſmi rite miniſtrari: ergo quia rite, & valide Baptiſmus amentibus, dormientibus, imo etiam invitis rite, & valide conferri poteſt. Cui difficultati reſpondendum eſt, verba illa, *neſcientibus, & nolentibus*, referenda eſſe ad parvulos, & amentes: licet enim illi neſciant, iſti vero renuant pro tunc; nihilominus ex ſupra traditis rite ille confertur Baptiſmus propter voluntatem, quæ ſaltem interpretativa adeſt in amente, & quæ ſupletur per ſuſceptorem, ſeu patrinum in parvulis. Unde tunc verum eſt, neſcientibus, & amentibus gratiam Baptiſmi conferri. Aliter explicat Barboſa *voto 37. n.* 14. 17 *Exponitur Conc. Tol. 8. can. 7.*

Tertio hucuſque traditis obſtat textus *in can. 48. Synod. Carthag.* 1. in illis verbis, prout extant apud Balſamonem: "De iis, qui ſunt infirmi, ut qui ita ſunt infirmi, qui quidem pro ſe reſpondere non poſſunt, tunc baptizentur, quando ſua ſponte de ſe teſtimonium proprio periculo dixerint. „ Ex quibus conſtat, deſiderari in ægroto, aut obmuteſcente voluntatem actualem ſuſcipiendi Baptiſmum: ergo non ſufficit voluntas interpretativa, ut ſubito obmuteſcens, vel in vitæ diſcrimine poſitus bapizetur. Augetur hæc difficultas ex canone 43. Conc. Carthag. 3. relati *in c. ægrotantes, de conſecr. diſt.* 4. ubi aſſeritur, quod ſi ægrotantes per ſe reſpondere non poſſunt, aliorum teſtimoniis adjuventur. Pro cujus difficultatis ſolutione dicendum eſt, in adverſa valetudine baptizari poſſe, ſi dum propriam voluntatem exprimunt, ore fidem profiteri, & promittere poſſint. Si autem propriam voluntatem exprimere nequeant, nec ante ægritudinem baptizari efflagitaverint, baptizari nequeunt, cum nec interpretativa voluntas adſit: ſi vero dum ſanæ mentis fuerint, Baptiſmum petierint, licet poſtea fidem expreſſe profiteri nequeant, ſi tamen adſint teſtes, qui referant ipſum ægrotantem Baptiſmum petiiſſe, rite Baptiſmus conferri poteſt, cum conſtat ex teſtium depoſitione de ipſius baptizandi voluntate, ut jam probavi *in can. 37. Conc. Illiber.* 18 *Explicatur can. 48. ſynod. Carthag.*

Quarto obſtat canon 6. Conc. Carthag. 3. in illis verbis: "Cavendum eſt etiam, ne mortuos baptizari poſſe PP. infirmitas credat, quibus nec Euchariſtiam dare licitum eſt. „ Qui canon omni prorſus dubitandi ratione carere videtur, ſi ut ſupra diximus, in ſuſcipiente Baptiſmum deſideretur voluntas. Pro cujus canonis explicatione ſciendum eſt, jam ipſo Eccleſiæ initio, impium morem, ſeu errorem nonnullos invaſiſſe, baptizandi catechumenos ante Baptiſmum mortuos, abſconſo aliquo ſub lecto, ut refert S. Chryſoſtom. *hom. 40. in ep. 1. ad Corinth.* in hæc verba: "Poſtquam catechumenus quiſpiam apud eos exceſſerit, ſub lecto mortui abſconſo aliquo, qui vivit, accedunt ad mortuum, & alloquuntur, & rogant, velitne accipere Baptiſmum: deinde illo nihil reſpondente, qui eſt abſconſus interne, pro illo dicit, ſe velle patizari: & ſic eum baptizant pro eo, qui exceſſit, ac ſi in ſcena luderent. Cujus abuſus meminit Apoſtolus 1. *ad Cor. c.* 15. illis verbis. *Quid facient ii, qui baptizantur pro mortuis?* Quem locum fuſe exponunt Baſil. Leg. *q. 3. expoſit. cap.* 5. Theophil. Raynaud. *tom. 15. Heterocl. ſect. 1. puncto* 11. quem errorem ſequuti fuerunt Marcioniſtæ, ut probavi *in d. can. 37. Illiber.* & eos optime refellit S. Fulgentius *de bapt. Æthiop. c.* 9. "Mortuos propterea non baptizamus, quia omne peccatum, ſive originale, ſive actuale, quia ſimul eſt animæ, carnique commune, nihil eorum dimittitur, ſi a carne ſua anima ſeparetur. Omnes enim nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti, ut recipiat unuſquiſque propria corporis, ſive bonum, ſive malum. Anima itaque ſine carne nulla ratione ſalvatur, quæ peccavit in corpore, nec credit eam eſſe in corpore: ac per hoc malum recipit, quod geſſit in corpore; non bonum, quod in corpore conſtituta non geſſit. Caro quoque ſine anima non poteſt baptizari, quia nec remiſſionem peccatorum accipere: nam res, quæ non vivit, ſicut nec peccare, ita pœnitentiam peccati habere non poteſt. „ Notarunt Zerda *in adverſ. cap.* 144. Novarinus *lib. 1. ſched. cap.* 9. quem errorem, ut damnarent PP. dictum canonem ediderunt. 19 *Exponitur can 6. Concil. Carthag. 5.*